www.svoboda-news.com

РІК ЗАЛОЖЕНЯ 1893.
"СВОБОДА"
"LIBERTY"
виходить три рази на тиждень
вівторок, четвер і суботу,
видає
„УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ"
88 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.
Всі листи, мані-ордера і чеки треба виписувати на адресу „SVOBODA"

СВОБОДА

ESTABLISHED 1893
"SVOBODA"
"LIBERTY"
the Ukrainian Newspaper
published three times a week
Tuesday, Thursday and Saturday,
by Ukrainian National Association
at 88 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.
The best advertising medium.
Rates furnished on application.

Урядовий орган Українського Народного Союза -- "SVOBODA" -- Official organ of Ukrainian National Association.

РІК XXVI. ДЖЕРЗИ СІТИ, Н. ДЖ., вівторок 5-го лютого 1918. Ч. 15. VOL. XXVI. JERSEY CITY, N. J., Tuesday, February 5, 1918. No. 15.

ВИННИЧЕНКО І ЧЛЕНИ РАДИ УВЯЗНЕНІ.

Українські війска під командою ґен. Щербачева громадять ся на полудне від Києва.

Мирові делеґати Укр. Центр. Ради і Фінляндії не хочуть уступити.

На воєнній нараді аліянтів в Парижи ухвалено вести війну до осягненя побіди.

ВІСТИ З УКРАЇНИ.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on February 4, 1918 as required by the Act of October 6, 1917.)

БОРОТЬБА МІЖ УКРАЇНЦЯМИ І БОЛЬШЕВИКАМИ.

Большевицька рада при власти на Україні.

ПЄТРОҐРАД, 31. січня. — **Заняте Києва війсками большевиків, яке відбуло ся майже без жадного опору, запевнює большевицькій раді власть на Україні.**

Петроградські і московські відділи червоної сторожі становили наступаючу частину большевицьких війск. Місто Київ піддало ся по 4 гарматних стрілах.

Винниченко і члени Української Центральної Ради увязнені.

Вечірні часописи доносять, що БОЛЬШЕВИКИ АРЕШТУВАЛИ ВИННИЧЕНКА, ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНСЬКОГО ГОЛОВНОГО СЕКРЕТАРІЯТУ, І ИНШИХ ЧЛЕНІВ УКРАЇНСЬКОЇ ЦЕНТРАЛЬНОЇ РАДИ.

Установлено революційне правительство. Нова рада має складати ся з представників Москалів, Поляків і Німців, замешкуючих Україну.

Українські війска збирають ся на полудни від Києва.

ПОБИТІ ВІЙСКА УКРАЇНЦІВ ГРОМАДЯТЬ СЯ В ПЕЧЕРСКУ, НА ПОЛУДНЕ ВІД КИЄВА. Доходять вісти, що там має находити ся також ґен. Щербачев.

Німеччина чекає висліду боротьби між большевиками і Українцями.

АМСТЕРДАМ, 1. лютого. — Др. Кільман, німецький міністер загр. справ, заявив на мировій конференції в Берестю Литовськім, що з тої причини, що дві делеґації присвоюють собі право заступати Україну, делеґати центральних держав будуть мусїли сю справу старанно розслідити.

Др. Кільман додав, що справа становища російського міністра загр. справ, Троцького, буде порішена, **скоро лише боротьба між большевиками і Українцями буде покінчена.**

Большевицька рада іменувала нових мирових делеґатів.

ПЄТРОҐРАД, 31. січня. — **Українська рада (большевицька) іменувала нових делеґатів на мирову конференцію в Берестю Литовськім і заявила, що всї попередні обітниці і переговори уневажнюють ся.**

Большевицька делеґація прибула до Берестя Литовського.

ПЄТРОҐРАД, 31. січня. — У своїм звіті про підняте дальших мирових нарад в Берестю Литовськім півурядова російська пресова аґенція доносить, що большевицький міністер загр. справ, Троцький, повідомив делеґатів центральних держав про приїзд українських большевицьких делеґатів. **Представники центральних держав ухвалили здержати ся з означеним свого становища супроти сеї нової делеґації аж до приїзду делеґації Української Центральної Ради з Києва.**

Український делеґат має удати ся до Варшави.

ПЄТРОҐРАД, 1. лютого. — Члени большевицької делеґації в Берестю Литовськім не одержали від д-ра Кільмана дозволу відвідати Варшаву.

Др. Кільман позволив одному членови Української Центральної Ради, який брав участь у мирових переговорах, поїхати до столиці Польщі.

Мирові делеґати Укр. Центр. Ради і Фінляндії не хочуть зложити своїх мандатів.

АМСТЕРДАМ, 3. лютого. — **Німецький звіт зі засїданя мирових делеґатів в Берестю Литовськім, яке відбуло ся в пятницю, доносить, що засїдане заняла головно дискусія над становищем українських і фінських делеґатів.**

Большевики заявили, що вони змінили давнїйші правительства України і Фінляндії.

Делеґати, які заступали Україну на попередних переговорах, обставали при тім, що вони зістали признані Троцьким, і не хотіли уступити. Делеґати з Фінляндії знова видали заяву, в якій заперечують, неначе би фінське правительство було повалене, і твердять, що революціонери лише хвилево захопили силою власть у свої руки в малій частині полудневої Фінляндії.

Домашна війна в Росії.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on February 4, 1918 as required by the Act of October 6, 1917.)

Одеса в руках большевиків.

ЯСИ (Румунія), 27. січня. — В суботу в ночи большевики заняли Одесу. Большевицькі війска мають тепер контролю над цїлим містом.

Большевики заняли Оренбург.

ПЄТРОҐРАД, 1. лютого. — Коли ґен. Каледін, отаман донських козаків при помочи ґен. Корнілова розпочав вороховбно проти большевиків, ґен. Дутов обіймив команду над оренбурськими козаками. Він рушив зі своєю армією у північно-східнім напрямі, стараючи ся займити Оренбург і Челябінск, щоби в сей спосіб відтяти довіз поживи зі Сибіри до Петрограду і Москви.

Большевики здобули місто Оренбург, столицю оренбурської ґубернії.

Місто Оренбург лежить на правім березі ріки Уралу (в европейської Росії), трохи на захід від азійської границї. Місто є важне, бо відси йде віднога зелїзничого шляху, який веде на Кавказ.

Кримська республика проти большевиків.

ЛОНДОН, 1. лютого. — **Мусулмани в полудневій Росії, включаючи Крим, утворили,** як доносить насшівші відти вісти, **правительство проти большевиків і рішили йти разом з Україною.** Поверх 20.000 мусулманського війска, веде воєнні операції проти большевиків на полудни.

В стародавній столиці Татар, Бахчисараю, представники кримських Татар відбули установчі збори, на яких проголосили автономну кримську республику. Ціле населенє півострова Криму і депутати роб. і салдатів признали нову республику.

На Кримі вибухла пошесть, яка поширюють ся в застрашаючий спосіб.

Польські леґіони проти большевиків.

ЛОНДОН, 1. лютого. — Бюро Райтера з Петрограду доносить, що до Києва наспіли вісти з Мінска, **що польський леґіон виповів війну проти большевиків.**

Після донесеня кореспондента большевики мали напасти на польську дивізію, яка стояла в Мінску, під командою ґен. Остаповича. Прийшло до завзятої битви. Головний командант польських війск подав телеґрафічно вістку командантови західного фронту, що між польською армією а війсками большевиків проголошено воєнний стан.

40.000 польських жовнірів хоче повернути до Польщі.

ПЄТРОҐРАД, 1. лютого. — Около 40.000 польських жовнірів, які служили в російській армії і задержали орґанізаційну карність супроти заряджень большевиків, виявило бажане повернути з Росії до Польщі. Однак Німеччина не хоче дати дозволу на їх поворот.

Сї війска стоять під командою своїх давних офіцирів; вони оперли ся ідеї большевиків, яка наказувала здеґрадувати офіцирів до простих жовнірів, а на їх місце вибрати нових.

Російські жовніри опускають окопи на боєвім фронті.

АМСТЕРДАМ, 1. лютого. — Воєнний кореспондент часописи „Дісельдорфер Нахріхтен" доносить, що частини російського фронту, які є опоряжені зі жовнірів, є щораз більші. Побудовані окопи розпадають ся. Стовпи, які передше служили до прикріплювання кольчастого дроту, ужито на дрова до огню. На полудне від Припети деякі війскові відділи зовсім порозбирали ся.

Канонїри попродали свої коні. Жовніри, які стояли на варті на шляху до Луцка, не жадають від подорожних пашпортів, але жадають по 20 рублів від кождого проїзджаючого воза.

Противники большевиків скликують новий конґрес.

БЕРНО (Швайцарія), 1. лютого. — Телеґрама з Москви, яка надійшла тут дорогою через Київ і Відень, доносить, **що противники большевиків скликують дня 3. лютого до Москви всеросійський конґрес, який має заступити установчі збори.**

Телеґрама додає, що вислано запрошеня до 105 представників міських робітників, що 420 представників селян, 32 представників земств, 62 представників міст і 52 представників кооперативних товариств. **Разом 771 делеґатів.**

Конґрес має установити правительство, яке має позістати в уряді аж до скликани властивих установчих зборів, які порішать остаточно щодо будучности держави. На конґресі має бути ухвалений також виборчий закон, після якого мають бути переведені вибори делеґатів до установчих зборів.

Соціялісти-революціонери видали мінїфест проти большевиків.

ПЄТРОҐРАД, 31. січня. — **Соціялісти-революціонери правого крила видали манїфест, в якім остро критикують большевиків і взивають нарід до боротьби о установчі збори.**

Здавлене протиреволюції.

ПЄТРОҐРАД, 2. лютого. — Протиреволюційний заговір ударемнили власти большевиків в Петрограді. На чолі сього заговору стояли кадети Сінебруков і Волк; їх обжалувано, що вони вербували офіцирів і жовнірів на поміч ґен. Каледіновн, отаманови донських козаків.

Кадет Сінебруков утік. Кадета Волка арештовано. Його відтак моряки замордували та привезли до Смольного Інститута. На приказ большевиків увязнено 60 инших офіцирів і жовнірів.

Румунські війска здобули Кишинів.

Румунські війска здобули нині Кишинів, столицю Бесарабії. Вони прийшли були на поміч місцевому правительству на його власну просьбу.

Війна проти румунських капіталістів.

ПЄТРОҐРАД, 1. лютого. — Большевицьке правительство має надію, що до властивої війни проти Румунії не прийде. Воно заявило, що не бажає вести війни зі жадним народом, але з правительствами.

„Ми не будемо вести війну при помочи карабінів, але при помочи братаня, — сказав Камінев, один з мирових делеґатів, перед своїм відїздом до Берестя Литовського. — Ми будемо старати ся зцентралізувати війну проти румунських капіталістів".

Большевики забрали румунські кораблї.

ЛОНДОН, 1. лютого. — Після зірваня дипльоматичних зносин між правительством большевиків а Румунією революційний комітет чорноморської фльоти порішив забрати всї кораблї, які належали до Румунії. **В пристанях Чорного моря сконфісковано около 40 румунських кораблїв торговельних і кілька воєнних.**

Другий замах на житє Леніна.

ПЄТРОҐРАД, 1. лютого. — **Нині зроблено другий замах на житє Николая Леніна, премієра большевицького правительства. Незвісний молодець минув сторожі, які пильнують входу до Смольного Інститута, і вистрілив до Леніна, але стріл хибив.**

Напасника арештовано. Жовніри, які повнили службу на варті і перепустили напасника, будуть поставлені перед воєнний суд.

Ленін хоче приневолити аліянтів до признаня большевиків.

ЛОНДОН, 2. лютого. — Телеґрама з Петрограду до лондонського „Таймс-у" доносить, що большевицьке правительство приймило новий плян, який має на цїли приневолити чужі правительства, щоби вони признали теперішне правительство большевиків.

Большевики постановили іменно заборонити англійському послови і послам та консулям других держав піднимати гроші, зложені в російських банках, доки сї держави не признають большевицькому правительству права заряджувати російськими фондами, які находять ся в анґлійських банках.

Турки зробили мирове предложене закавказькій раді.

ЛОНДОН, 1. лютого. — З Москви доносять, що **Турки зробили предложене в справі окремого мира закавказькій раді роб. і салд. депутатів.**

Вісти доносять, що обі сторони ведуть під теперішну пору переговори в справі привернення корабельного руху між Одесою і Царгородом, а Одесою і Галацом.

У Франції.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on February 4, 1918 as required by the Act of October 6, 1917.)

Напад німецьких літаків на Париж.

ПАРИЖ, 1. лютого. — Остатний урядовий звіт доносить, що підчас нападу німецьких летунів в середу в ночи згинуло 45 осіб, а ранених було 207. Між убитими було 11 женщин і 5 дітий.

На конференції, в якій брав участь премієр Клеменсо і Демезвіль, секретар департаменту летництва, ухвалено побільшити число літаків і гармат, призначених для охорони міста. Лише сильний і довший гарматний огонь може охоронити місто перед нападом літаків.

Війна до успішного кінця.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on February 4, 1918 as required by the Act of October 6, 1917.)

На воєнній нараді аліянтів ухвалено вести війну до цїлковитої побіди.

ЛОНДОН, 3. лютого. — **Найвисша воєнна рада, яка відбула ся у Версалю (в Парижи), не знайшла в промовах німецького канцлера, Гертлінґа, і австро-угорського міністра загр. справ, гр. Черніна, зближеня до усвідів аліянтів і ТОМУ РІШИЛА З ЦІЛОЮ СИЛОЮ ДАЛЬШЕ ВЕСТИ ВІЙНУ.**

Урядовий звіт, виданий з нарад відбутих у Версалю, звучить:

„Рада не була в стані найти в останних промовах Ґертлінґа і Черніна жадного реального зближеня до умірковних услівий, які предложили правительства аліянтів. Супроти сього рада рішила, що одиноким способом є вести дальше війну зі всею силою й енерґією, доки правительства ворожих держав не будуть приневолені змінити своє становище, даючи оправдану надію на заключенє міра, який був би опертий на принципах свободи, справедливости і пошанованя міжнародного права.

„Рада прийшла до однодушного порозуміня щодо будучих воєнних операцій, які мають на цїли дальше веденє війни".

Найвисша воєнна рада розпочала своє засїданє у вівторок у Версалю під проводом французького премієра, Клеменсо, і скінчила в суботу.

Злучені Держави заступав на нараді ґен. Бліс, головний шеф американського голов. штабу; Анґлію — премієр Ллойд Джордж і ґен. Гюз Вілсон, заступник шефа анґлійського головного штабу; Італію — премієр Орляндо, міністер загр. справ, Сонїно, і ґен. Кадорна; Францію міністер загр. справ, Пішон, ґен. Фош, шеф головного штабу, і ґен. Вайганд.

Революція в Фінляндії.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on February 4, 1918 as required by the Act of October 6, 1917.)

Троцький особисто удав ся до Гельзінґфорсу.

ЛОНДОН, 3. лютого. — **Лев Троцький, большевицький міністер загр. справ, мав прибути до Гельзінґфорс, столиці Фінляндії, яка находить ся тепер в руках фінських революціонерів.**

Після донесеня з Копенгаґен Троцький мав виголошувати там промови до народу, взиваючи його, щоби пійшов слїдами Росії, та обіцював довну поміч зі сторони російського правительства.

Ся новинка викликала здивоване, бо рівночасно вісти доносили про виїзд Троцького з Петрограду на мирові переговори в Берестю Литовськім.

Російські війска дають поміч.

Російські війска дають велику поміч фінським революціонерам. Зі Стокґольму доносить, що большевики вислали з Петрограду до Гельзінґфорсу сильні відділи війска. Телеграфічне получене між обома містами перервано.

Убийства і рабунки в столиці.

Положенє в Гельзінґфорсі стаєть ся з кождою хвилею поважнїйше. Червона сторожа і большевицькі війска з Росії, як доходять вісти, мордують і рабують в місті. Трийцять убитих находить ся в трупарні. Ходить чутка; що бувшого посла Емікоєя, одного з провідників у фінській соймі, замордовано у вязниці.

Червоні сторожі хотіли вчера перевести ревізію в домі ґен. Зільвергельма, 80-літного старця. Ґенерал здержав напасників револьвером, вбиваючи кількох з них, а опісля поповнив самовбийство.

Скандинавії опускають велику місто. Два поїзди вже відїхало до пристани, де воєнні кружляли і три шведські кораблї ожидають збігців.

(Продовжене на стор. 5-ій).

ПРИГАДКА.

ДО МІСЦЕВИХ УРЯДНИКІВ У. Н. СОЮЗА.

Поважані Панове!

З початком грудня м. р. головний уряд У. Н. Союза вислав на Ваші руки відозву і листи в справі збірки жертв на Український Сиротинець у Філядельфії, Па. Реченець для збираня жертв на повисшу цїль скінчив ся 31. січня б. р. і до сего часу 115 відділів виконало припоручену у сій відозві справу — як то присланем жертв, чи відповідним повідомленем. Майже 147 відділів У. Н. Союза дотепер анї не прислали жертв, анї не повідомили головний уряд, що зроблено в тій справі. Просить ся тому всї ті 147 відділів, котрі доси не дали жадної відповіди, безпроволочно повідомити головний уряд про вислід в їх відділах в справі збірки сих жертв, так щоб до 15. с. м. головний уряд міг збірку жертв на Сиротинець замкнути і оголосити результат. Відділи, котрі ще збирають жертви, нехай скоренько кінчать збірку і прислають гроші. Відділи, котрі жертв не збирали і не думають збирати, нехай повідомлять про се головний уряд.

ГОЛОВНИЙ УРЯД УКР. НАР. СОЮЗА.

"SVOBODA" (LIBERTY)
The Ukrainian newspaper published three times a week; Tuesday, Thursday, and Saturday by Ukrainian National Association at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.

ESTABLISHED 1893

JOSEPH STETKEWICZ, Chief editor.
BOHDAN DUTKEWYCH, Managing editor.
NICHOLAS D. WELYCHKO, Assistant editor.
ANDREW SAWKA, Business manager.

Entered as second-class matter March 30, 1911, at Post Office at Jersey City, N. J., under the Act of March 3, 1879.

SUBSCRIPTION: United States:		ПЕРЕДПЛАТА: в Зчучених Державах:	
1 year	$3.00	на рік	$3.00
6 months	$1.75	на пів року	$1.75
3 months	$1.00	на 3 місяці	$1.00
In Jersey City and to foreign countries:		В місті Jersey City і за границю:	
1 year	$3.50	на рік	$3.50
6 months	$2.00	на пів року	$2.00
3 months	$1.25	на 3 місяці	$1.25

Single copy 3 cents. Поодиноке число 3 центи.

За кожду зміну адреси платить ся 10 центів.

Адреса: SVOBODA, 83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Всі мові-ордери і чеки треба виписувати на адресу "Svoboda".
При висилаю замовлення наложить долучити мові-ордер або чек.

Число телефону 498 Montgomery.

З БІЖУЧОЇ ХВИЛІ.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on February 4, 1918 as required by the Act of October 6, 1917.)

Большевицтво на бездорожу.

Ленін приїхав з Швайцарії до Петрограду з дуже поступовою програмою соціяльно-демократичною, але коли хотів її перевести в дїло, показало ся, що нема її до кого приложити. Отже була програма для народу, лише не було народу для програми. Ленін переконав ся, що яких 50 літ заскоро приїхав, бо не застав ще на просторах Росії кількасо сьвідомого соціялїстичного пролетаріяту. Застав величезну перевагу **селянства**, яке зовсїм не годить ся на Ленінову програму; зовсїм і не гадає її приймати.

Але Ленін не може ждати, скажім, 50 літ, поки селянство Росії прийме його програму. Він може не дожити до того часу. І тому він свою найдемократичнїшу програму зачав накладати на нарід при помочи найнедемократичнїйших способів: Добий ся власти при помочи машинових карабінів, але нарід такої власти не хотів признати і хотів її повалити при помочи правно вибраних установчих зборів. Однак Ленін не уступає. Не уступає, бо показало би ся, що програма його збанкротувала. Він хоче показати сьвітови, що то добра програма, хоч би і при помочи насильств, а як уступить, то тільки тоді, як буде також силою до того змушений.

Отже накладає він тепер свою програму на нарід московський і инші народи Росії при помочи сили.

Установчі збори проти нього — він їх розвязав. Совєт селянських депутатів проти нього — він його розвязав. Загалом селянство проти нього — **Ленін опирає свою силу на більшім робітництві проти селянства, отже на незначній меншости проти величезної більшости.** Так він і зорґанізував „совєти" робітничих і військових депутатів. А щоби була певність, що „совєтський" парлямент, який небудь мав представляти Росію, буде „клясово сьвідомий", **Ленін зніс безпосередні вибори**, за які пролетаріят так дорого боротьсь ся. І вкінци, аби все те не урвало ся, **Ленін заводить свій міліторизм;** заводить нове „клясово сьвідоме військо", яке має бути зложене із самих міських робітників соціял-демократів, і яке має панувати над величезною перевагою селянства.

Осьтак Ленін зяв до абсурду свій демократизм, хотячи свою програму накинути загалови проти його волї.

Московщина приняла большевицтво майже без опору, але Україна його рішучо відкинула.

Україна не хотіла згодитись і нїколи на се не згодить ся, аби український нарід не мав права правити собою, тільки купка російсько-жидівскої „клясово сьвідомої" соціял-демократії з українських міст. Що більше, український нарід готовий ся позбутись большевиздва і в Петрограді.

Большевики побачили свою небезпеку на Україні і почали **торожаньку війну проти українського народу,** яка покищо скінчила ся на тім, що заняли Київ; арештували українське правительство і настановили московсько-польсько-жидівське („дипмешке"), вже „клясово сьвідоме", яке мало би панувати над „клясово несьвідомим" українським народом.

Панованє большевицтва не довге, анї в Росії анї на Україні, хоч богато провідників революцїйної демократії сидить в тюрмі. Як тільки щирі демократи Росії, особливо провідники селянства подадуть собі руки, то большевицтву скоро прийде конець.

Для скорого зборення большевицького божевіля на Україні українські провідники повинні уживати двох способів. В межах української републики повинні усунути всє, що недемократичне, з публичного житя, аби большевитину вибито оружже з рук проти українського правительства, а опісля повинні бити большевиків оружною силою без найменьшої пощади, бо се однокий спосіб, який промовляє їм до переконання.

Австрія хоче задержати Галичину при собі, думаючи однак поділити її на Східну і Західну.

Американські польскі газети пишуть з віденського „Куріера Польского" (з 11. грудня 1917 р.) отсї слова:

„В тутешних (віденських) дипльоматичних кругах вже від кількох днів удержують ся поголоска, що в польській справі запали нові рішеня. Після них плянуєть ся не злуку (Польщі з Австрією) персональну, але реальну, причім **Галичина має остати при Австрії, однак має бути поділена і має бути утворений новий коронний край „Східна Галичина"** з огляду на тамошну українську більшість".

Американська газета оправдує Німеччину за її становище супроти занятих від Росії територій.

Нїхто не сподївав би ся, що Американці, які провадять війну проти Німеччини, будуть оправдувати Німеччину за її відмовне становище супроти домагань большевиків щодо занятих територій. Однак в дійсности воно так є, для чого можуть послужити отсї слова нюйоркської поважної газети „Ївінґ Пост" (ч. 61, з 29. січня 1918):

„Большевизм — пише „Ївінґ Пост" — не є правительством, але релїґією. Начальник з арабських пустинь з коранном в одній руцї, а з мечем у другій, так большевицькі батальони наближають ся до границь західної Европи... **Коли ми бачимо, що большевики роблять на Україні й у Фінляндії, ми починаємо розуміти, чому Німці не хочуть позволити примінити Леніна тип „самоозначеня" в балтійських провінциях і в Польщі. Мимотого, що петроградські комісарі згодили ся на незавимісність України, вони провадять війну проти „буржуазного" правительства України.** Хоч вони згодили ся на незавимість Фінляндії, большевицькі війска заняли Гельзінґфорс проти такихсамих страшних „буржуїв".

Повідомлене.

ОТСИМ ПОВІДОМЛЯЄТЬ СЯ ВСІХ ІНТЕРЕСОВАНИХ, ЩО В МІСЯЦЯХ: СІЧНИ, ЛЮТИМ І МАРТІ, БУДЕ ПРИНИМАТИ СЯ НОВИХ ЧЛЕНІВ ДО УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА ЗА ПОЛОВИНУ ВСТУПНОГО.

Протест Українців проти влученя Галичини до Польщі.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on February 4, 1918 as required by the Act of October 6, 1917.)

Львів, Галичина, 23, падолиста 1917 р.

Збори „Українського Народого Комітету" відбули ся вчера (22. падолиста 1917 р.) при величезній співучасти. На зборах були присутні делєґати всїх українських повітів східної Галичини.

Збори ухвалили проголосити торжественний маніфест проти влученя українських земель до Польщі, яке було проєктоване центральними державами.

Зміст протесту є слїдуючий:

Український нарід в Галичинї боров ся через шість столїть проти польского ярма; через шість столїть здержував він польску навалу на українські землї і через той час неволї він нїколи не втратив почутя своєї єдности. В часї теперішної війни зазначив він виразно своє право рішати про свою власну долю і він тепер з рішучостию протестує проти прилученя східної Галичини або якоїнебудь иншої української території до Польщі.

Плян відбудованя Польщі в її історичних границях є нападом на український нарід, а передівсїм на східну Галичину.

Коли гляднемо в історію як найдальше назад, то побачимо, що Галичина становила сущну часть української території і служила їй яко заборола проти Польщі; вона найперше становила частину Київської держави, відтак була підставою Галицько-Володимирської держави під династією Ростиславичів і Романовичів, які свого часу злучили були під своїм скиптром всї землї України.

В боротьбі проти польської навали Галичина вкінци улягла, коли родина Романовичів вимерла і Галичина стала добичею польської держави.

Однак сей край нїколи не зрікав ся домаганя, щоби бути злученим з прочими українськими землями; иншими словами: не зрікав ся своєї независимости. Він нїколи не приймів польського пановання і не пропустив нагоди, щоби скинути з себе зненавиджене ярмо.

Галицькі бояри підносили бунти проти Польщі. Пізнїйше в часї козацьких воєн Галичина брала активну участь в боротьбах. За часів Богдана Хмельницького вся Галичина підносила руда і гетьман уложив був пляни на сотворене зєдиненої української держави, в склад якої мала війти й Галичина, що є доказом, що триста лїт польського пановання не могли знищити в сїм краю всеї надії на освободженє.

Виговський мав також гадку злучити Галичину з Україною, коли він робив заходи, щоби заключити угоду в Гадячи.

Такамо всї змаганя Петра Дорошенка мали на цїли освободженє всїх українських земель, як зпід польського так і зпід московського ярма.

Одним словом: через весь час польського пановання в Галичинї ся ідея позіставала при житю. Всї змаганя, роблені в цїли утворення держави, кажуть памятати на се; всї вони є доказами безсмертности національного почутя.

Своє прилученє до Австрії вважала Галичина освободженєм зпід польського ярма.

На деннім порядку станула тоді боротьба, щоби затерти всякі слїди польської зверхности і воно найшло рішучий виразу в 1848 роцї в **Декларациї Українцїв, які жадали зєдиненя всїх українських територій в окрему автономну провінцію.** Однак австрійське правительство злучило Галичину і становила, належачу до Польщі, окрему територію: *ziskie wojewolstwo* з польськими землями, забраними з поділу Польщі, і передало всю політичну власть в „королївстві Галициии і Володимирії, з великим князївством Краківським і князївствами Освьєнцїмським та Заторським", яке було утворене в руки Поляків.

Стан справи, коли вибухла всесьвітна війна, був такий: В Росії неволя під царями; в Австрії польське панованє, проти котрого треба було завзятої боротьби, щоби осягнути права, признані австрійською конституциєю всїм народам в Австрії. Нашим найбільшим ворогом була безпечно царська Росія і війна застала нас по стороні центральних держав, бо ми надїяли ся, що вони освободять нас від царського ярма.

Однак стало ся, що не центральні держави принесли освободженє України. Україна в злуцї з прочими народами Росії підняла революцію проти царя, якого скинено, і на руїнах царської держави положила підстави для своєї власної держави. В тімсамім часї по другій стороні боєвого фронту польське панованє зістало поширене також і на всї українські землї, які відорвано від царської Росії центральними державами.

Якраз минув рік від часу, коли то Німеччина й Австрія проголосили утворенє польского королївства, якого східні границї мали сягати так далеко, як сягали забори, а рівночасно австрійське правительство проголосило маніфест, надаючи Галичинї значно ширший степень самоуправи і перемінюючи сей край в польський політичний орґанізм.

Однак під теперішну хвилю Вісень веде переговори з Берлїном в справі утворення з польського королївства і Галичини польської держави яка обіймала би українську Галичину і инші части України, котрі занято силою оружа.

Коли в Києві кладуть підвалини під будову української держави, то український нарід в Галичинї має бути, бо така є воля центральних держав, на віки відділений від свого матерного краю і остати ся по всї часи під польським ярмом.

В цїлім сьвітї чуємо нинї клич:

ВСЇ НАРОДИ, НАВІТЬ НАЙМЕНЬШІ, ПОВИННІ МАТИ ПРАВО РІШАТИ ПРО СВОЮ ДОЛЮ ЗГІДНО ЗІ СВОЇМ ВЛАСНИМ БАЖАНЄМ. НІЯКИЙ НАРІД НЕ СЬМІЄ БУТИ СИЛОЮ ВІДДАНИЙ ПІД ЧУЖЕ ЯРМО! НІЯКИЙ НАРІД НЕ СЬМІЄ БУТИ ВІДОРВАНИЙ СИЛОЮ ВІД СВОГО МАТЕРНОГО КРАЮ!

Лише український нарід в Галичинї має становити виїмок щодо сього правила, яке має стати загальним і в сей спосіб охоронити людство від жорстокости нової війни. Лише сей один нарід, якого цїла історія є ясно одним великим протестом проти польського пановання, має бути відорваний від своїх братів проти своєї волї і відданий на ласку й неласку Поляків, які у своїх зносинах з ним нїколи не шанували анї законів анї угод, між ними заключених, а які все старали ся його знищити.

Українські посли в парляментї торжественно запротестували проти таких намірів і зажадали, щоби українському народови в Галичинї признано також право самоозначеня.

І в обороні отсього права ми підносимо отсе наш голос, в обороні цїлого українського народу в Галичинї, сильно переконані, що се, що ми говоримо, говоримо заразом в імени цїлої України.

Ми заявляємо отсим, що влученє Галичини або якоїнебудь частини українських земель до будучої польської держави будемо вважати огидним насильством прав народів та будемо проти сього бороти ся всїми способами, які будуть в нашій силї.

МИ ДОМАГАЄМО СЯ ВВЕДЕНЯ ПРИНЦИПУ САМОВИЗНАЧЕНЯ НАРОДІВ І УТВОРЕНЯ СВОБІДНОЇ І НЕЗАВИСИМОЇ УКРАЇНИ.

І в обороні наших загрожених прав ми просимо в імени почутя справедливости цїлий цивілізований сьвіт о поміч.

"L'Ukraine", з 20. грудня 1917 р.

Земельна справа.

Передача всеї землї в користуванє всього трудового народу повинна бути переведена так, аби всякий, хто працювати-ме коло землї, мав з неї однакову користь, аби користуванє землею було урівнюючє.

Не те ми бачимо тепер: якийнебудь поміщик має тисячі десятин землї, а богато селян зовсїм нїчого не мають і, щоби прожити, мусять їти в наймити до того самого поміщика. Деж корінь неправди? Коли запитаємо того-ж таки поміщика, то він напевно скаже, що той чи инший селянин дедашо або пяниця — і тому нїчого не має. Алеж коли в тім є правда, то хиба лиш на сотну частину. Справдї, поміркуймо. У Степана та Івана є, приміром, по 8 десятин землї, але у Степана один син, а в Івана 8 душ дїтий, — ясно, що Степанів син буде мати 8 десятин, а Іванови дїти по одній десятинї. Та й знов же — чим винні дїти, що батько їх пяниця? Невжеж мусять вони покутувати своїми злиднями чужий гріх?.. Колиж запитати про се друзїв народних соціялїстів-революціонерів, то вони скажуть, що вся біда в тім, що на землю є власність. Завдяки власности земля помаленько переходить до рук землевласників, а тимчасом богато трудового люду остаєть ся-зовсїм без землї. Отож, щоб такої неправди не було, треба зовсїм скасувати всяку власність на землю, передавши її в урівнюючє користуванє всього трудового народу.

Скасовуючи власність на землю, ми повинні замісць того визнати право кождого громадянина користувати ся землею, право на землю. Тодї всї землї мусить перейти на урівнюючих початках в користуванє всього трудового люду. Право на землю — се право на працю коло неї й право на здобутки сеї праці. А раз жне чоловік, то він має право на житє, а з ним і на працю. Відси ясно, що право на землю є також житє й не відчуждаємо право чоловіка й громадянина, як і всї инші політичні та громадянські права. Таким чином при соціялїзациї землї власність нашою повинна бути скасована, а на її місце треба поставити право всїх громадян на землю.

Яким же способом земля, що переїде в користуванє всього трудового народу, буде розподілена між сїм? Землю можна розподїлити або по трудовій нормі — **„кождий хто обробить власними руками, або по нормі споживчій — скільки треба** її, аби задовольнити потреби тої чи иншої семї. При нормі трудовій земли відводить ся дїл семї по скількости робучих рук, а при споживчій — по скількости „ротів".

Яка-ж норма красша для трудового народу?

Уявім собі, що одній семї попадеть ся піскувата земля, а другій, при тій же скількости робучих рук, — чорнозем. Коли наділити їх по трудовій нормі, себто скільки вони зможуть обробити, то ясно, що се буде несправедливе. Більшу рацію має установлене споживчої норми: чим більше ротів буде в семї, тим більше їй прийдеть ся надїяти землї, і знов же — чим красша земля, тим менше, і навпаки.

Щоби встановити споживчу норму, треба зробити деяку підготовчу роботу. Для сього прийдеть ся вияснити, який загальний прибуток дає все сїльське хазяйство (чи то хлїбом, чи овочами, чи скотиною), а також і скількість населеня, що так чи инакше працює коло землї. Потрібні нам відомости дасть сїльсько-господарська перепись.

Подїливши вєсь загальний прибуток на скількість населеня, ми будемо мати харчову норму на одну душу, а подїливши той же прибуток на скількість десятин, мати-мемо середний (пересічний) прибуток з десятини.

Після сього вже легко встановити, скільки землї прийдеть ся на 1, 2, 3 і т. д. сїб. Припустимо, наприклад, що харчова норма на душу населеня на Українї — 60 руб., а одна десятина дає пересічно 40 руб., значить, на душу припаде 1½ десятини (60 : 40 = 1½).

Харчова норма повинна встановити ся на установчих зборах, а потім через означений час перегляди ся відповідно переминам в хазяйстві та в скількости хлїборобського люду.

Пристосованє, приспособленє споживчої норми на місцях (в губерніях, повітах, волостях, селах) беруть на себе земельні комітети, що вибиратимуть ся на основі всеглядного, рівного прямого й тайного голосованя. Сї земельні комітети установляють споживчу норму — кождий для свого району. Отож, коли встановлять ся такі норми для кождого району, буде видко, чи вистарчає там землї для всього населеня; чи більше й від того, скільки треба, чи менше. Приміром, нехай споживча норма для всеї України буде 60 руб., для Київщини — 50, а для Катеринославщини — 70. Ми бачимо, що для Київщини буде недостачі 10 р. до норми загальної на Українї, а для Катеринославщини буде такий же лишок. Колиж припустимо, що 1 десятина дає 40 рубл., то побачимо, що на Катеринославщинї буде ¼ дес. лишньої землї на душу (10 : 40 —¼), а на Київщинї буде недостачі в ¼ дес. Так ми довідуємо ся, в якім районї і скільки є лишньої землї і де її не вистарчає. Таким чином значінє установленя споживчої норми в тім, що завдяки їй ми бачимо, як розподїлена земля між окремими районами і в середині їх.

Але встановленє норми ще не розвязує справи, бо вона не дає відповіди на те, як урівняти користуванє землею, щоб не було лишків її, але щоб не було і недостачі.

В сїй справі на допомогу стає нам поземельний податок, котрим обкладають ся земельні лишки так, щоб відібрати з них всю ренту (арендну плату).

Тодї населенє не так тяжко буде усунути ся з лишків і віддати їх тим, хто за безземелем мусить перебрати ся на сї лишки. Таке розселенє тим лекше зробити, що всї податки, зібрані з лишків, пійдуть на поліпшенє малоземельних районів, а в першу чергу на переселенє й влаштованє хазяйства на нових місцях.

Візьмім для прикладу волость, в однїй частинї котрої поміщають ся малоземельні селяни (державні) села, а в другій — поміщицькі, в суміш з поміщицькою землею. При переведеню соціялїзациї поміщицькі села можуть розпроститись на поміщицьку землю, і мати більше, аж то допускаєть ся по нормі. Лишки землї будуть обкладати ся податками, котрі пійдуть на влаштованє хазяйства селян, що з малоземельної частини волости, переселять ся на ті лишки. Колиж землї не вистарчило в сїй волости, то її поміщі дати сусїдні.

Нарешті, коли населенє буде більш рівномірно, поземельний податок буде відповідно зменьшувати ся.

Переведенє соціялїзації землї скоро й легко дасть ся зробити там, де люди ведуть общинне (громадське) володінє землею, як наприклад у Великоросії. У нас, на Українї, се буде трохи тяжше зробити, бо наші селяни дуже вже звикли до власности. Як же, мовляв, кажуть дехтярі, вести хазяйство, поліпшувати землю, коли вона через рік-два буде переділяти ся й попаде в инші руки.

Даремні побоюваня. Участки таксамо будуть переходити від батьків до дїтий з тим, що коли буде лишок, то він буде обкладений податком, а з часом перейде до того, хто має меньше норми; колиж буде недоставати, то буде прирізано. Важне лише те, що при такім ладї земля не буде зосереджувати ся в одних руках. А вона буде збирати ся до купи, коли тільки наріжуть землї, але не скасують права власности й не установлять соціялїзації землї.

Таке поволи без особливих трудностий урівняєть ся користуванє землею в інтересах всього трудового люду.

В. Камінський.

(„В. У.").

Спустошенє галицької України.

У 18—19-тім числї „Подільської Волї" (виходить що тижня у Винници) находить ся до кінчене замітної статї п. з. „Кооперація в Галичинї". Написав її д. П. Бунт. Конець сеї статї звучить дослівно ось-так:

„Взагалї молода галицька Україна бачила, що відродженє може бути тільки через обєднуючу орґанізацію і в першій мірі признала кооперацію. І ні один може нарід у сьвітї, крім рочдельських піонїрів, так не працював щиро і не переходив таких тяжких шляхів в кооперації, як галицькі Українцї. І дійсно, з розвитком кооперації прис добробут села і бідніщим стало лекше жити; тисячі українських дїтий кинули в школи, тисячі прегарних праць робітників знайшли свій відзвук в народі, виростали, як гриби по дощи, ґімназії, ріжні школи, бібліотеки. Більшість наших Українцїв не знає про ті перлини української літератури, які мають галицькі Українцї. Краї стали проциватити культурою та поступом. Але не так стало ся, як надїялось: в 1914 роцї злочинна рука царських посіпак посягнула непрошено на відживаючу Галичину і давай „освобожчу Галичину і давай „освобожчу ждать подяренмую Русь". Всю працю, всї здобутки, досягнені потом, кровю і слїзми цїлого покоління, обернено в нїщо, „огнем і мечем" нищено все безгнєм і мечем" нищено все безгнєм і мечем" нищено все безгнєм

Вже вийшов з друку
КАЛЕНДАР
У. Н. СОЮЗА
НА 1918-тий РІК.
Ціна разом з пересилкою 50 центів.
"SVOBODA"
83 Grand St., Jersey City, N. J.

Читайте „Свободу" і приєднуйте нових передплатників!

КОЛИ ВИ Є НЕДУЖІ,
то навідайтесь до найліпшого пітсбурського спеціяліста.
Наш офіс є заосмотрений найліпшими X-Ray машинами і иншими інструментами; уживаємо наші власні ліки. Коли Ви терпите на ослаблене, ревматизм болі крижий, долягливости жолудка і міхура або маєте довготривалу недугу, яку другі лікарі не вилічили, прийдіть на безплатну егзамінацію і пораду 4-15
European Medical Office
311 Smithfield St., Pittsburgh, Pa.
Opposite Post Office.

ХТО ХОЧЕ ПРОЧИТАТИ?
Чи хотіли би Ви ліпше жити? Чи хотіли би Ви лекше працювати? Заробляти більше гроший? НЕ ВЖЕЖ ЩО ТАК!
Всі ті Ваші бажання сповнять ся, як Ви будете знати англійську мову. Подивіть на світ навколо; говорите по англійськи, як їм все є доступне. Вони читають англійські газети, ходять до театрів, беруть ся до торговлі і все понімають. Чи Ви не хотіли би стати такими? Коли Ви слабо або і зовсім не знаєте англійської мови, то не марудьте ані хвилі часу, а такж сьогодня напишіть до нас хист і заплатіть 10 центів грішми або марками, а ми вишлемо Вам пробну лекцію і докажемо Вам як ми гарантуємо вивчити Вас, а трох місяців говорити, читати і писати по англійськи за невелико малою оплатою. Училяти до сеї школи вільно. Ми учимо заочно. Лекції висилаємо почтою до всіх країв Америки. Тысячі людий поміняли ся школу і тепер вони дякують нам. Те саме зробите і Ви. — Адресуйте: 102—
AMERICAN PREPARATORY SCHOOL
225 W. 47th St., New York City.

Що винайти
?
6 то нововидрукована книжочка, містяча около 400 винаходів, котрі тепер можуть бути експатуовані, через нас зістали видана на жадане і для вигоди
УКРАЇНСЬКИХ ВИНАХІДНИКІВ.
З тої книжочки довідаєте ся, які богатства винаходи вже привесли і доперва принести МОЖУТЬ. Інтересуєте ся винаходом, пишіть ще нині по українськи до нас по ту книжочку, котру Вам безплатно вишлемо. 137а—
AMERICAN EUROPEAN PATENT OFFICES (S), Pacific Bldg., WASHINGTON, D. C.

ПРОФЕСОР ЛІКАР
B. F. MULLIN
гідний довіря лікар спеціяліст
ДЛЯ УКРАЇНЦІВ.
411 4th AVENUE,
(скарога почти)
PITTSBURGH, PA.
X-Ray (електричне) бадани.
38-літна практика лікуваня десятки тисячів недужих людий. Без огляду на рід Вашої недуги, прийдіть найпечи ся. Уживаю лише найліпші ліки з Европи і Америки і з других частий сьвіта при ліченю моїх пацієнтів. Я шлю у всіх случаях, які найду відповідні до лікуваня. Прийдіть до мене, а здоровлєнє ви скоро будете вилічені. 143—
НИЗЬКІ ЦІНИ.
БЕЗПЛАТНЕ БАДАНЄ.
ГОДИНИ ОФІСОВІ: від 9. рано до 7. веч. В неділі від 10. до 2. полудня.

Голоси чужинецької преси.

Красше нехай Австрія віддасть Українців Україні.

Амстердам (Голяндія), 13. січня. — Коментуючи український рух, „Gazette de Hollande" каже, що без сумніву, коли російські Українці дійсно зможуть оснувати й удержати свою независиму або і пів-независиму державу, то національний рух між австрійськими Українцями буде рости й рости і становити буде ще одну важну справу для змучених віденських автократів.

Українці се ініціятори федералізму; їх учені ще в 1825 році приїздили до Злучених Держав студіювати тутешні політичні обставини.

Нюйорська часопись „The Globe" (ч. 101, з 30. січня 1918) помістила статю Самуїла Каплана, в якій автор пояснює американській суспільности українську справу. З огляду, що стаття є довга і в ній є богато матеріялу, з яким читачі „Свободи" вже обзнакомлені, ми подамо тут лиш деякі, важнійші справи, обговорювані автором.

„Гнетені національности — пише автор — і їх змагання до независимости зістали висунені на арену війною. Кружить, здаєть ся, загальна думка, що висвободжене сих національностий буде головною основою умови, після якої мають ся заключити мир. Активнійші національности уміли використати сю нагоду, дану їм загальним заворушенням і приготовили ся виявити свою справу перед сьвітом, але одні довго-гнетені Українці поступили о один крок більше вперед, бо, використовуючи зміну, спричинену російською революцією, оголосили независимість України.

„Многим людям поза Росією, а також деяким таки в Росії, вісти про жадання України о автономію видали ся дивними, а се тому, що російський рух чуло ся дуже мало. Українці не розголошували своїх домагань так як Айриші, Вірмени або Чехи. Однак їх рух за самостійностию мимотого був сильнійший ніж чийнебудь инший. Він істнував довго перед війною. Свої коріня він запустив глибоко в серце українського народу, який віками був гнетений і насилуваний Польщею, Австрією і Росією".

Дальше автор подає скількість української нації, які землі замешкують Українці і т. п.

„В европейській Росії — каже дальше автор — є три національні групи східних Славян — Москалі, Українці і Білорусини. Українці ріжнять ся від Москалів не лише мовою, але також фізичною поставою, звичаями, питомою архітектурою і народною піснею. Хтонебудь, звідуючи українські провінції, головно Полтаву, Чернигів і Київ, вже по звиджено московських провінцій, як Москва, Ярослав, Калуга і т. п., дуже легко зауважить ріжницю між обома народами. Українці мають ширші і коротші голови. Вони є темнійшої краски і трохи присадкуваті".

Відтак автор поклякуєть ся на Костомарова і після нього цитує деякі психольоґічні ріжниці між Українцем і Москалем. Опісля переходить до днів української недолі, коли то в 1654 році Богдан Хмельницький заключив союз між Україною і Московщиною і як Московщина почала „виконувати" свою угоду.

„В своїй русифікаційній політиці постарала ся Росія найперше заборонити українську мову. Перший указ проти мови видано в 1690 році, а 3. мая 1876 року російське правительство видало отсей указ: 1) **Імпортоване якнебудь українських видавництв із заграниці заборонять ся;** 2) **Заборонять ся також печатати оригінальні праці або переводи в тій мові;** 3) **Заборонять ся відгравати якнебудь представленя або давати лекції в українській мові, або печатати музичні твори з українським текстом.**

„Сим українську мову цілком заборонено. Російський міністер заграничних справ, Валуєв, заявив у 1863 році, що **„ніколи не було і ніколи не буде української мови або національности".** Коли в 1877 році професор київського університету предложив рукопись української граматики, то цензор заборонив печатати її, кажучи, що „неможливо є печатати граматику такої мови, яка є призначена на смерть".

„Мимо страшних переслідувань, яким Українці підлягали протягом кількох століть, їх ані не знищено ані не винародовлено. Українці є сильні національністю. Вони раділи ся до своєї мови і літератури, мимо заборони, яку наложила на них російська аристократія.

„На початку XIX. століття між Українцями віджила ідея освободження України. З роками вона зростала в силу. Коли були неможливо розвивати її на російській Україні, вона перенесла ся до Буковини і Галичини. А в червни 1906 року професор Грушевський з київського (має бути: львівського) університету виступив із статею, домагаючи ся автономії для України. Тойсам професор Грушевський є нині першим президентом Ради, правительства України.

„Не треба забувати, що Українці хочуть цілком відірвати ся від Росії, настановити своє власне правительство і вести свою міжнародну політику. Російські Українці все мріяли перетворити Росію на федерацію, основану після американського взірця. **Ще в 1825 році вони висилали сюди комісію для перестудіювання тутешних політичних основ, а головно відносин між стейтами і федеральним правительством".**

Значіне Петрограду упаде раз на все.

Лондонська часопись „Daily Telegraph" (ч. 19578, з 11. січня 1918) пише:

„Економічна і політична система Росії буде цілком змінена. Україна буде плекати промисл і свої продукти буде експортувати через Чорне море. Концентроване усього політичного й економічного руху в Петрограді і на Балтійськім мори не є довше можливе. Балтійське побереже з Ригою і Ревалем вступає тепер у новий виднокруг, Лотиші глядять в сторону Німеччини, а Естонці в сторону Фінляндії, через що Петроград мусить стратити значіне російського (розуміє: всеросійського) політичного, торговельного і промислового центра".

НЕ ДОБРИЯ ПРИМІР дають ті одиниці, котрі хочуть читати „Свободу", а не платити за неї. Коли хто є бідний, то се зрозуміле, бо бідного треба спомогти. Але, хто має якийтакий гріш, той не повинен жалувати його на свою газету.

УКРАЇНСЬКІ ПАТРІОТИ
ті, що мають горяче серце для свого народу, любують ся, коли читають патріотичні, тепло написані статі, вірші та поклики. Такого матеріялу є повно в календари Українського Народного Союза на 1918 рік. Хто хоче добре навчити ся патріотичних висловів, нехай вивчить патріотичні статі і вірші на память. Щоби навчити ся на память, треба мати книжку. Тому кождий горячий патріот нехай старає ся купити собі календар У. Н. Союза на 1918 рік. Календар дуже дешевий, бо коштує лише 50 центів. Коли по деяких українських кольонїях є гуртки патріотичної молодіжи, то нехай всі разом поскладають по 50 центів і вишлють одно замовлене на таку адресу:
"SVOBODA"
83 Grand Street, Jersey City, N. J.

НАВЕРНЕНЄ.

На Вкраїні таке було, а чому — не знати:
Як і Польща так і Москва хтіли панувати.
Так нас дуже полюбили, що в відбитнісь годі;
Москаль бреше, Поляк чеше по нашім народі.
Москаль: „Нельзя Україні, только народ русский,
Неділимий, обєдинний, Расеї Матушки".
Так до того часу було, поки цар Микола
По указу неволених не покинув трона.
Цар в Сибіри опинив ся, трон пустий лишив ся,
А весь нарід путь скинув і волі добив ся.
І наш нарід на Вкраїні лекше віддихає,
Тай у себе Республику вільну закладає.
І свободу на Вкраїні всім проголосили,
Навіть для тих, що Вкраїну клали до могили.
Вони тепер дивують ся, аж рот роззявили;
Памятають, як недавно сьвіту голосили:
„Нема жадней України! Нікт ніц о ней не ве!
Українци — то єст таке гайдамацке племе!"
Тай по нашій земли всюди „польськосць" заводили:
Ріжні шкулки і косцюлки „твердзьми" робили.
І з тих „твердзів" Єзуїти заєдно горлали,
На правдиву „польську віру" наш клад навертали.
Оттак Ляхи газдували в нашім рідним краю;
Чому се так могло бути — далебі, не знаю!
Та тепер вже всьо урвалось, „твердзи" повалились,
Україна вже свобідна — „браци" засмутились,
Що нема ще їх „круляєства" — корону вже мають...
Викопали під вербою, а чия — не знають.
Та тут меньше о корону... Коби знайшли „круля"!
Вони вірять, що без „круля" Польща би не була.
Коли буде, і як буде — най нас не обходить,
Бо нове на Україні хрещене приходить:
Всї Кілїньскі і Косцюшкі в цілім нашім краю,
Всї „боюфкі", польські „глуфкі" повалитись мають.
Тай Ви, „польські" Українці, тепер наверніть ся,
До вільної України щиро пригорніть ся.
Вже богато навернулось й тепер признають ся,
Що вірують в Україну й Польщі не дадуть ся.
Лиш чекаймо, а зайде ще неоднак зміна,
Тай навернеть ся „Недєльна" на наше „Недїльна"!*)

П. Кавацїв.

*) Громада Недїльна перейшла на польське здаєть ся в 1908 році. — П. К.

Тяжкі часи.

(„Подільська Воля", ч. 18—19, з 29. жовтня 1917).

Тяжкі зловісні часи переживає нині наша Україна і ціла російська держава. Вкрай рубнують ся наші села, наше народне хазяйство. Трудящий нарід стікає кровю в довгій війні народів. Страшна дорожнеча темною хмарою повисла над селянством і робітництвом. Землянї дороги з кождим днем наближають ся до повної руїни. Ворожі народови сили гуртують ся, готують ся до рішучої боротьби з революцією. Вони намагають ся знищити всї здобутки революції і знов посадити на престол Миколу II., або кого иншого; вони своєю чорною роботою: грабіжами, убийствами, підпалами і т. ин. хочуть внести анархію, руїну, щоб тим розчарувати нарід в революції, щоб не дати змоги дочекати до установчих зборів, де має рішитись доля всього трудового народу, де заступники народні будуть добивати ся **землї і волї** і негайного мира. Чим близше до установчих зборів, тим більше турбують ся темні сили, бо знають, що вола народу, виявлена на тих зборах, буде законом для всїх. Тому то настає в нашій державі таке безладе, тому то темні сили так рішучо взяли ся за свою чорну роботу. Вдасть ся їм се — і тоді знову повернеть ся стара панська і царська неволя, подужають вони революцію і прийде конець тій волї, що принесла нашому народови революція. Знову буде замкнено уста нашому народови: закриють українські газети, журнали, всякі товариства, і пійдуть наші красші народовирі, закуті в кайдани, на шибеницю, на каторгу в тюрми, в далеку холодну Сибір у вічне заслане, а нарід не буде мати ні сподіваної землї ні волї.

Не сила самому тимчасовому правительству вийти в сей скрутний час з тяжкого, лихого стану, вивести трудящий нарід на добру дорогу до міцної волї та кращої долї. Таксамо і наше краєве правительство, Ґенеральний Секретарят, не лише тепер бере до своїх рук владу, не може спинити руїни. Тільки сам нарід, який зробив революцію, скинув царське правительство, розбив кайдани царської неволї, зможе дружними зусилями подужати своїх ворогів, встановити лад і добути собі нове житє.

Але сила народу в його сьвідомости, в його організованости. Коли нарід добре знає, чого йому треба, як йому слід боротися за свої права, коли він скрізь і всюди буде дружно виступати в обороні своїх інтересів, тоді він не допустить до безладя і руїни.

Незабаром мають бути вибори до установчих зборів (учредительного собранія), 12 (25). падолиста всї громадяни будуть долосувати на ті або инші списки. Списків буде богато і мало сьвідомому буде трудно в них розібратись. Нашим завданем буде осьвідомлювати громадян Поділя як про виборчий закон і ріжні розпорядження, так і про те, на кого треба голосувати, щоби здобути народови землю, волю, гарні порядки, і все те, до чого так змагаєть ся людність.

Громадяни! Готуйтесь до виборів в установчі збори, пілкуйте ся, щоби не пропав ні один ваш голос, щоби всї були записані в виборчі списки. Від вас самих залежить провести найкрасших народних оборонців. Вас мілїони і ніяка сила вас не подужає.

В. Дудич.

До праці!

(Передовиця у російськім „Українськім Голосї", ч. 39, з 31. жовтня 1917).

Відчинив ся російський предпарлямент, совіт Республики, сей предпарлямент, котрий буде заміняти установчі збори до їх скликаня, буде заміняти установчі збори, коли скликане послїдних буде усунене, сей предпарлямент, котрий дає юридичну можливість відтягнути скликане установчих зборів на невідомо який час (а така тенденція з боку буржуазних кругів уже помічається ся), перед котрим в деяких прикрих випадках являєть ся відповідальним безвідповідальний уряд. І от ся інституція, являючись, по словам російського уряду, висшим представницьким і в деякім разї навіть законодатним органом, викликає до себе інтерес з боку деяких представників недержавних націй Росії, викликає о стільки, о скільки дає можливість пестити надію на те, що ось чи не буде визнано нашого права на повне самовизначене, коли ми самі боїмо ся його визнати, коли ми самі, яко нарід, такі нікчемні, що не можемо творити того, чого бажаєм, того, чого вимагають умови житя, без згоди на те представників гнїлої нації... І от, як виявляєть ся з дїяльности сеї інституції, надїй на неї покладати нема чого, бо вона уявляє з себе ні більше ні меньше як помиїницю, в яку понакидано ріжного добра і коло якої сидить російський уряд на спеціяльно пристосованих стільцях, запускаючи в неї так, щоб витягти те, чого він бажає, чи відповідної резолюції про підняте боєвої сили армії чи чого иншого, в той час, коли в державі дуже повне безладе та ширить ся і набирає ся сил анархія, коли нарід стогне від голоду, коли залишаєть ся одни тільки засіб задля спасення революції і її придбань, як що вони є, — тільки мир.

Нам від такої інституції чекати нічого і взагалі нічого дістить туди, де нас бють увесь час, де зі сьміхом виштовхують за двері, де нас обвинувачують без всяких доказів, що ми запродались австрійському та німецькому урядови за гроші і все задля того, щоб, посіявши зневіре до нас серед мас, припинити національний рух і вкинути нарід знову в безодню сніту, в якій він до сього часу перебував на протязї довгих і тяжких двохсот шістдесяти чотирох років. Нам нічого чекати допомоги відти, відки виглядає кожду хвилину обличе дегенерата з лагідною усьміхкою і відки в той же час сплюють ся, як з рога обильности, кавалерійські дивізії, спеціяльно задля того, щоб задушити узброєною рукою голос національної демократії, відки сиплють ся санкції та підбадьорування контр-розвідки, звідтра звила своє гнїздо в осередку України і відти розпустила пароcти по всїй її території, намагаючись посіяти колотнечу серед народних мас та незадоволеність краєвою владою. Нам також нічого чекати відти допомоги задля проведеня в житє соціялїстичних реформ, нічого бажати і зупинитись задля сього, щоб зєднати ся з демократією нікчемної нації, бо такого єднаня не може бути.

Бо хиба Ви, шановні читачі, не бачите, що там, відки Ви сліпі чекаєте допомоги з ким Ви не бажаєте рвати зносин, там велика пустеля, по котрій ходить великий, розхрістаний, обірваний, голодний, обросший щетиною, поранений чоловік з тяжкою хоробою вироджених в істоті; хиба ви не бачите, що позаду нього бігає маленька хирна людина — рахітик з великою в пархах головою і безумними очима, штирахючи горячим зелїзом його і дражнить, і великий чоловік скаженіє і творить розбої, сіє анархію; а там, хиба Ви не бачите, там на горизонті сходу зявляєть ся флотилля з силою гармат на палубі, цілим складом мотузя та великою скількостию узброєних людий — се їдуть взяти великого чоловіка...

І нам, яко молодій, кволій ще нації, треба як можна скорше відсахнутись від того, де треба давно вже установити на межах карантину, щоб захистити власну територію від страшної, злютої епідемії анархії, та щоб не бути звязаним. — Треба, коли ми не бажаємо заснути під ярмом чужинця на сотню років, стати негайно на шлях власного визволеня, а коли ми станемо міцними і сильними, то стоїти на ґрунті мирової ідеї єднаня, самі допоможемо, підвівши до себе, слабому, а тепер до власної праці, брати, білдя будовани нечужого будинку державности, памятаючи слова нашого поета, що „праця єдина з з неволї нас вирве"...

Узнанє для Отця Молінґера.
Десятки тисяч людий узнали його розумну і природну систему здоровля. Складники, ужиті до славного чаю ростинного, сягають біблійних часів.
Стан природи не може поліпшити людська штука.
Знане медичне Отця Молінґера стало звісне недужим, за часів його місіонарства в Західній Пенсилванії. Його успіхи помогли йому слави. В останних днях його житя по 10.000 недужих шукало у него помочи кождого дня. Він залишив більше як 80.000 рецепт. Його СЛАВНИЙ РОСТИНИЧИЙ ЧАЙ був одним з найліпших рецепт. Сей чай містить в собі усї ті цілющі складники, які дала мати-природа чудовим ліком, ростинам, корінцям і т. п. Проти недуги жолудка, утроби, нирок або ревматизму, запору, нестравности, болю голови сей чай не має рівного собі. Він усуває нечистости з тїла і недопускає до розвою зародків в людськім організмі. Одно-долярова пачка вистарчає на пять місяців. Пишіть ще нині надсилаючи $1.00 готівкою, марками або чек-ордер. 15x24
Вишлїть додатково 10 центів на забезпечене посилки. На жадане вишлемо Вам, а Ви заплатите при відбраню на почті. (C. O. D.).
MOLLINGER MEDICINE CO.,
82 Mollinger Building
14 East Park Way (N. S.)
PITTSBURGH, PA.

ВЖЕ ВИЙШЛА З ДРУКУ НАРОДНА ДРАМА ЗІ СПІВАМИ В V. ДІЯХ
ОЙ НЕ ХОДИ ГРИЦЮ, ТА НА ВЕЧЕРНИЦЇ
Се книжка надає ся вповні для аматорських театральних вистав. До відограня потрібно всего 8 женщин і 7 мущин. — Ціна за примірник 30 цент., за 15 примірників $3.35.
Замовленя і гроші посилайте до:
"SVOBODA",
83 Grand St., Jersey City, N. J.

DR. BROWN дентист, 45 East 7th Street, недалеко парку, NEW YORK, N. Y.
Всякі роботи лікарско-зубоїстичні по умірковних цінах. При витяганю зубів уживає спеціяльний спосіб для знечулення, тож по лекше можна ся відчувати бо. Офіс заосмотрений у всї найновійші інструменти і є вигідно чистий. Ціни легкі.

ХТО ЗАСЛУГУЄ НА НАГОРОДУ?
Лише такі фабриканти медицин заслугують на сумну похвалу і вдячність від своїх покупців, котрих ліки є так успішні як вони їх представляють, і котрі їх не оголошують у часописях лише в тій цїли, щоби витягнути з Вашої кишені тяжко заробуваних Вами гроші.
Письма з подяками, які одержують щодня від вдячних купців JUVITO TABLETS, говорять більше про се чудове средство, як сотки шумних оголошень.
Читайте, що говорить про чудові успіхи сего природного ліку п. Йосиф Шофран, 60 Джеймс ул., Канзас Сіти, Канз.:
„Прошу прислати мені ще одну пачку Juvito Tablets, бо вони принесли мені таку ровну, що я не всякі навіть се описати, а позаяк моя перша пачка вже кінчить ся, то прошу вислати нову пачку таблєтків відворотною почтою".
Одна пачка JUVITO TABLETS, яка вистарчить на довше як один місяць, коштує $1.00, а убезпечена о 10 цент. більше і висилаєть ся всюди по одержаню належитости.
JUVITO LABORATORY,
SOUTH HILL BRANCH 25, PITTSBURGH, PA.
На жадане вишлемо даром пробку.

ЧИ ВИ Є ХОРІ?
Єсли ви терпите від нову або застарілу хороба і не дістали жадної помочи у спеціялістів,
Прийдіть до мене —
а я доведу до результату
скоро, тревало і за малу нагороду, без нічого перерви у Вашім занятю. Мій офіс находить ся через довгі роки в тім самім будинку, і мене знають як осторожного, рішного і успішного спеціяліста. Одна візита в мій офіс і тяжка на екзамінацію упевнить Вас, що Ви вступили на дорогу яка веде до здоровля.
Коли Ви терпите
хронічні болї голови, заворот голови, ариняди, мелькнїть ся Вам в очах, слабо память, слабі і нервові нерви, безсонність, болї в марку і хребет, ревматизм в суставах, слабість горла, шкірні кашпети, недомагання жолудка і кишок, неправильні болї, виступи на шкіру і зміри. Прийдіть домени. Найновійші і признані науковими методи лїченя при застосуваню ЕЛЕКТРИЦИ І ВДИХУВАНЯ здоровить Вам по всї часи можливі успіхи.
ПОРАДА ЗОВСІМ ДАРОМ. ПРИЙДІТЬ НИНІ.—НЕ ВІДКЛАДАЙТЕ.
Dr. HANNON, СПЕЦІЯЛІСТ
146 East 14th Street,
Напроти Tammany Hall
NEW YORK CITY
Години офісові: Денно від 9. рано до 4. полудня. Вечерами від 6. до 8. В неділї і признані сьвята: від 10. до 2. в полудня.
ОСОБНИЙ ПОКІЙ.

НОВІСТЬ останнього часу!
Таке гарне, кучерате волосє, може пати кождий з Вас, без закручуваня або прилиняня, по здорованю такого нового, но-винайденого препарату „Дапто Ґвен". Ціна враз з приписами ужитя і оплатою пересилки лише $2.00.
КРЕМ КОРОЛЕВОЇ ОЛЬГИ.
По кільканайцять ужитю зуживає від гвавацкого на завсїгди всї дотеперішні гниї, ки; прищі, плями, ядра по лиці, шкорпуки, ламаї руки і ноги, і т. д.
Ціна слоїка враз зі способом ужитя та оплатою пересилки тілько $1.00. 15.17.23
ROYAL SALES CO.
Sta. O. Box 59, New York, N.Y.

Департамент скарбу у Вашінґтоні.

W.S.S.
WAR SAVINGS STAMPS
ISSUED BY THE
UNITED STATES
GOVERNMENT

ЩАДІТЬ І ВИПОЗИЧАЙТЕ СВОЇ ОЩАДНОСТИ

В'ЮНЬОВИ СЕМОЕИ

Він потребує їх сейчас!

Ви будете потребувати їх по війні!

КУПУЙТЕ

Воєнні щадничі марки забезпечені правительством Злучених Держав.

Вони приносять 4% провізії, а відсотки обчисляють ся що чверть року.

Можете розпочати ДВАЦЯТЬ ПЯТЬМА ЦЕНТАМИ, купуючи щадничу марку Злучених Держав.

Ваш почтмайстер, ваш банкир, ваш ґазетяр і многі купецькі аґенції поясняють вам сю справу як найдокладнійше. ЗАЙДІТЬ ДО НИХ І ПОСПИТАЙТЕ!

Се ваш обовязок!

Се виратує многим житє!

Се виграє теперішну війну!

ВСЇ ЙОГО ХВАЛЯТЬ.

Лічниче Гірке вино, котре виробляє

MICHAEL BOSAK COMPANY,
SCRANTON, PA.

стало ся звісне, не лише між Словаками. Але і, між другими народностями, а кождий його хвалить, що є ужиточне, смачне і лічниче. Другі гірки вина від других фабрикантів цілком відмінні, бо Мих. Босак Ко. є одинока фірма, котра його виробляє після своїх власних приписів. Без огляду на видатки з тим зручені, Босакове Гірке Вино виробляє ся рішучо з природного червоного вина і ліків, котрих лічнича сила є загально признана. Тому кождий повинен уважати, аби за свої гроші одержав се правдиве гірке вино, котре причиняє ся до травлення і приводить жолудок до порядку. Ціна $1.00 Уживати належить при їдженю після поученя на фляшці.

ЧИ ВИ МАЄТЕ НОВИЙ ЦІННИК КНИЖОК „СВОБОДИ"?

А можа Ваші знакомі потребують? Ми вишлемо Вам даром.

Пишіть на адресу:

„SVOBODA",
83 Grand St., Jersey City, N. J.

Ходить о Ваше здоровлє.

Чи підчуваєте по їдженю неначе би усень олова лежало в Вашім жолудку? Соки травлені не кружать правильно або їх нема кілько би потреба, аби розчинити свою поживу. В жолудку лишає ся нестравлена пожива. Слідує запір, який спричиняє брак апетиту, запорот і біле голова, язик покриває білою поволокою, дадає ут неміцний, гнилий. Чуєте отяжілість і неохоту до житя. НЕ ПИЙТЕ гірких соли, не уживайте злайих проносних дорожніх, бо спричиняють страшні корчі жолудкові, опісля в поротім часі надає вертає стара біда ЗАПІР. Уникайте ся від сих клопотів раз на завсїди. Пийте лише КАЛЬВАРІЙСЬКЕ ВИНО ЛІЧНИЧЕ, одну ложку по кождім їдженю і перед спанєм. Пробуйте, бо заєтрите справді чудову зміну. Не позвалюйте другому, що смачно собі зайде. НАЧЕ КАЛЬВАРІЙСЬКЕ ВИНО ЛІЧНИЧЕ заєтрить Ваш апетит, змиє будуче зносей, чистить, кріпить, очуч до праці і забави.

Наше КАЛЬВАРІЙСЬКЕ ВИНО ЛІЧНИЧЕ єс найлїпше средство на жолудок і на загальне скріплєнє орґанів. Поручаємо його яко найсильнїйше средство для мужин, женщин і дїтий.

КАЛЬВАРІЙСЬКЕ ВИНО ЛІЧНИЧЕ є потверджене в дїй Державному патентови Зачинене Держави в Вашінґтоні, Д. К. Шіна за фляшку лише $1.10. Купити можна в аптиках, в українських складах, у аґентів або просто від фабрикантів і властелїв: 9—

D. Wróblewski & Co.,
196 EAST 4th St. Dept. R.R.
NEW YORK CITY.

ЗВЕРТАЄМО увагу кожде хто, дожаме, що наше слїдуючі слова Кальварійське Вино Лїчниче не є такі як ми виписо.

Питання часу.

(Псковський „Український Голос", ч. 39, з 31. жовтня 1917).

Червоний прапор революції, що яснів зорею, тепер помарнів і заплямив ся кровю даремних жертв фронту, забрудних брудом московських сьмітників, по яких його стали безкарно волочити російські демократи в черничих клубках і генеральських орденах. Ми чуємо звідусіль голоси незадоволеня, крик голодних, галас розпустників тилу і стон обірваного і голодного фронту. Чуємо немічні заклики російських політиків, закликаючих до спільного діляня державного житя і одностайности в змаганю з ворогом. Де тепер наш ворог, — трудно сказати. Якими шляхами прийти до того спільного діляня, російські політики нам не кажуть. Небезпека контр-революції і анархії наростає. Ті і кричить голосом безпомічно хорого, а фронт стогне стогоном тяжко поранеиого. Раз-у-раз чуємо голоси незадоволеня в війску, яке позбавлене змоги бути хоч би звичайними людьми, яке стихійно відчуло всю можливість тяжких наслідків дальшої різанини, яке відчуло весь жах здичіня, яке соромно і ганебно прикривати сьвітлими гаслами волі, і вимагає негайного мира.

Настав час рішучости і нашої політики, позаяк бачимо, що з російською демократією ми не забезпечимо своєї волі і не досягнемо мира. Керманичі російського народу, виголосивши свою відозву до народів всього сьвіта, подібно Пилатови умили руки від того безладя і централістичного своєвляства, яке важким ярмом лягає на недержавні національности Росії.

А коли сї національности домагають ся своїх знищених прав, забезпечуючих волю їх, російська демократія у відповідь на домаганя показує пальцем в пустороннє місце і каже: „Почекайте, се-ж так неможливо, он будуть установчі збори"...

Чудова і розумна відповідь, чому ні. Нація, позбавлена свого права в своїй хаті, не зможе післати того, кого б вона хотіла післати, позаяк в її хаті панує централїст Москаль, а він, замаскувавшись червоною маскарою, і в установчі збори поїде, але тільки не длятого, щоб задовольнити вимоги тої нації, коштом якої сито годував ся. Се знають і сього тримають ся панове російські демократи, се знають і з сим змагаєм ся ми, Українці. Отже, не бажаючи тратити свого заздрісного смаку до „инородческаго мяса", російська демократія на чолї з Керенським займає політику вичікуваня „благопріятныхъ вѣтров реакціи", коли дружба з кадетами та буржуями зміцнить їх сили на стільки, щоби вони могли, як їм заважаєть ся, порядкувати і „каинить и миловать". Але йдучи шляхом ігнорованя і нехтованя наших домагань, мріючи про коаліційну єдність російських партій, керманичі російської демократії дозволяють собі легковажно ставитись до тих національностий, які мають свої особисті інтереси і які є значною частиною того державного механізму, яким управляти думає мітична коаліція централїстів. Тикаючи нам пальцями на установчі збори, забувають те, що тимсамим суперечать собі і гальмують хід революції, топчуть в багно червоний прапор волї і ставити меньшевика Чхеідзе „поучають" нас: „Он Грузія дійсно революційна країна; вона гаразд зрозуміла сучасне становище і нічого для себе не домагаєть ся, поки не буде установчих зборів". — Се кажеть ся нам на демократичнім зібраню в той час, як у Києві представники від Грузії на ділї народів голосно сказали, що Грузія домагаєть ся повної автономії на основі суверенности. Кому-ж вірити: чи представникам від Грузії, яких прислали централї грузинські установи, чи Чхеідзе, цензовому членови думи, який, завдяки моментови розказуваня правдивих казок на петроградських майданах, зумів зарахувати себе в ряди „вершителєй судеб?" Розпочав будову знаменитого російського стовпотворства?— Ми віримо самому народови, який каже нам про свої домаганя устами вибраних своїх представників.

Таким чином ми стоїмо на роздорожи непевности; наш хід умисно гальмуєть ся, хоч нам належить прямувати тим шляхом революційности, що лежить перед нами і на який ми були стали першими університетом Центральної Ради.

Не будемо винувати наших політиків, які ввійшли в „незаконное сожительство" з тимчасовим російським урядом і утворили другий університет, який став для нашого руху гальмуючим і який дав нам туманну надію на територіяльну автономію, а потім знаменну пяти-губернїяльну інструкцію, яку потім російський сенат не визнав законно-юридичною і відмовив ся її обнародовати, позаяк се зроблено без установчих зборів, а через те, мовляв, і сама Центральна Рада і Секретаріят є формально-юридично не істнуючими.

От і маєш потіху! Центральна Рада і Секретаріят не істнуючі, позаяк вони утворені революцією, але, скажіть на милость, хто тоді утворив петроградський С. С. і Р. Д., хто утворив і самий тимчасовий уряд, чи не тасама революція?... Тоді вони теж не істнуючі, але як же вони могли звертати ся з відозвами до народів всього сьвіта?...

Як бачимо, то в Росії мають ся якісь свої особисті юридичні закони, які так зміцнюють російську політику, які тримають ся тимчасовий уряд. З одного боку він начебто і зголдуєть ся, з а другого боку веде нікчемну замасковану боротьбу з тим, з чим сам згоджуєть ся. Се дієть ся так, як кажеть ся в нашій народній приповістці: „добрий був би пан, так бісова контора діла"...

Тимчасовий уряд і згодив ся, та сенат не визнає його згоди.

Грізні ознаки руїни бачимо тепер. Звідусіль ідуть чутки про наростаючу анархію, але припинити сей рух немо зможе вже через те, що політика російських політиків сама веде до сього, а Керенський на своїх грудях гріє всеросійську Корніловщину. Червоний прапор революції зневажено брудними руками.

Звідусіль і повстає наше українське питанє часу. До сього часу ми вимагали, ми скаржили ся, ми зголдували ся, ми обурювали ся, ми орґанізували ся, ми терпіли, ми чогось сподівали ся, в щось вірили надіяли ся. Так воно властиво і мало бути, але тепер, коли бачимо повну безладність бути владними ігнорованя нашими домаганями, ми мусимо сказати своє слово.

Час терпіучости минув давно і час вихвалюваня доброзвости нашого українізованого війска, яке, мовляв, „бєть ся краєше російського", теж минув. Коли таке війско в нас є, то воно мусить бути національно-сьвідомим, а коли воно є національно-сьвідомим, так послухайте його вимог, а не тих окремих осіб, які носять українські назвиска і які ніколи нічого спільного з українством не мали, а лише в ці часи, коли заговорїли про розоружене, сїпанки, що зїли зуби на касарняних справах, постарали ся заховати ся за паравян українізації війска і дальше червоних жупанів, синих штанів та козакофільських вигуків, ніяк не їдуть.

Українізація війска не длятого потрібна нам, щоб нас кидали для „боєвого образцяа" на згубу, не длятого, щоб про нас десь-там сказали „хорошій матеріалъ", а длятого, щоб у нас була своя слушна, сьвідома зоружена сила, яка сьвідомо зумілаб стати в обороні прав свого народу і могла забезпечити вільний хід нашого руху в досягненю волї України.

Що ся українська війскова маса є національно-сьвідома, так се факт безперечний, про що сьвідчать її численні резолюції, якими вимагають, ся сугуєня з України російських ґарнізонів і заміни їх Українцями, негайне визнане тимчасовим урядом широкої територіяльної автономії і в цілях забезпеченя вільного житя-будівництва і можливість анархії, вимагають ся від Центральної Ради, аби вона ультимативно вплинула на тимчасовий уряд, щоб той дбав о досягненє скорого мира.

Наш рух мусить іти своїм шляхом. Коли зневажений червоний прапор схилеть ся до долу, ми гордо і сьміло підносимо вгору наш прапрадідівський жовто-блакитний прапор, на якім кровавими літерами горять червоним огнем наші гасла:

1. Українське війско на Україні.

2. Вся влада на Україні тільки в українського виборного уряду!

3. Негайний мир і повне розоружене Европи!

4. Земля і Воля народови.

Тільки таким шляхом боротьби ми зможемо увільнити ся від примарів анархії, тільки таким шляхом ми зможемо забезпечити своє істнованє і вратувати рідний край від руїни і поставивши гасло Вільної і Незалежної України, ми покладемо край братовбийчій війні і покладемо мир в основу нашого вільного житя на вільній Україні.

Товариші Українці, що поїдуть у Київ на третий Всеукраїнський Військовий Зїзд, хай добре зважать факти російського безладя, хай гаразд придивлять ся до того непевного становища, в якім ми опинили ся тепер і своєю рішучостию покладуть край політиці вичікуваня і нерішучости, а піднесуть клич революційної боротьби за волю України.

Бо тільки й лишаєть ся один певний шлях вийти з сього заварованого коли російського безладя і наростаючої анархії, — се боротьба за **Вільну і Незалежну Україну.**

Клим Поліщук.

КОНЕЦЬ

приходить усїм непевним орґанізаціям. Тому їх члени нехай ще в час оглянуть ся і нехай не чекають, аж їх орґанізація впаде. Вже тепер час приступити в члени найпевнїйшої української орґанізації,

UKRAINIAN NATIONAL ASS'N.,
P. O. Box 76, Jersey City, N. J.

ДОПИСИ.

3 PHILADELPHIA, PA.

Поклик до орґанізації.

Читаючи в часописи „Свободи" з ріжних місцевостий дописи, в котрих дописувателї заохочують Українців до орґанізації, орґанізованя відділів Українського Народного Союза, заохочуваня до закладуваня ріжних українських бізнесів, і т. д., я задумав дещо написати і про нашу місцевість.

Тут у нас на Вест Філядельфії мешкає богато Українців. Предвиджуючи конечність братерської злуки, зійшли ся визначнїйші Українці Вест Філядельфії тому рік і пів і по короткій нараді заложили товариство „Згода", відділ 62 У. Н. Союза. Як в кождім ділї початки прикрі, так було і нашому товариству. Але завдяки братерській злуцї товаришів всї трудні хвилї перебуло ся і нинї наше товариство з кождим днем зростає. Нові члени з кождим днем прибувають і маємо повну надію, що за недовгий час більше число Українців, замешкалих на Вест Філядельфії, будуть належати до нашого товариства.

Однак богато є ще Українців, котрі не дбають самі про себе. Тут на Вест Філядельфії є велике число таких, котрі навіть і не хотять слухати про якусь там орґанізацію, мовляв: „Я здоровий, тай мені добре". Але коли прийде хвиля прикрости; коли він або вона зістане покалїчений при своїй роботі, тоді нарікання досить, але не на себе, тільки на других, „бо вони не порадили його на добре". Тут в нашій околиці такі випадки ми вже мали і думаю, що сотки подібних випадків можна подибати в кождій околиці, де мешкають Українці. Чи не лучше то було би для нас, як би ми всї належали до товариства і У. Н. Союза і були забезпечені спільно з родиною? Чи не було би се для нас лучше зійти ся на збори і спільно порадїти ся над своєю лихою долею і як її зашобічи?

Тому рік і пів заложили ми, члени товариства „Згода", ґрунтовну з тою надією, що кождий Українець прийде з великою радостию і поможе свому. Нинї ми бачимо, що деякі наші Українці йдуть до жидів, а до свого не прийдуть. Навіть деякі говорять: „Від жида смачнїйше". А жиди, розуміє ся, не тільки що богатіють з нашої праці, але ще насьмікають ся з нас, що ми не патріоти. Чи не сором нам, брати і сестри, щоби ми підпомагали не-християнів таких, що з нас насьмівають ся? Там на другій сторонї океану наші братя проливають кров за свободу і за вільну Україну, сповняючи той патріотичний обовязок з великою радостию на лици, а ми тут на американській Україні занедбуємо наш патріотизм, занедбуємо орґанізації і забуваємо на клич „свій до свого". Отже, братя і сестри, до праці! Нинї є власне та хвиля, в котрій кождий повинен сповнити свій патріотичний обовязок. Орґанізуймо ся, закладаймо відділи Українського Народного Союза і підпираймо свої українські заведеня.

Филип Холяський,
секр. тов-а „Згода", від 62
У. Н. Союза.

3 SYRACUSE, N. Y.

Просьба до кравців з села Котузова.

Дорогі Товариші і Товаришки! Читаємо в наших українських часописях, що наші земляки, жиючі тут за морем, не забувають за свій рідний край та за свої рідні села. Вони збирають жертви на відбудову своїх рідних сіл, котрі зістали знищені наслідком страшної війни.

Ми, жиючі в Сиракюз, Н. Ґ., односельчани села Котузова, повіту підгаєцького, в Галичині, підняли ся збирати жертви на відбудову читальнї „Просьвіти" в рідним селї. Село наше, як ми довідали ся, зістало цїлком знищене. Ми читаємо в часописях, що над рікою Стрипою вели ся найбільші битви.

Дорогі Родимці! Пригадайте собі, як наше село було красно зорґанізоване. Ми малисьмо читальню „Просьвіти", товариство „Січ", Кружок Сільського Господаря" і „Райфайзеньчу касу". А нинї нічого нема; усе спалене, тільки румовище та тих місцях, лишили ся.

Ми, сиракюзькі односельчани, зійшли ся разом і вибрали комітет, як слїдує: Г. Парибуц, голова; О. Дідунник, касієр; І. Попик, секретар. Відтак 25 чле-нів зложили на руки касієра $75.50; на ту цїль заколядували поміж своїми $32.75.

Отсею дорогою ми удаємо ся з просьбою до наших односельчан з Котузова, котрі проживають у Злучених Державах, щоби кождий з них жертвував на згадану цїль відповідну квоту. Теперішні телеграми доносять, що і Галичина має бути приділена до України. Отож певно, що по скінченю війни ми будемо повертати на свою рідну Україну, до свого рідного села. А з чим покажемо ся? З якою помочию вернемо ся до своїх рідних братів?

Дорогі Кравни! Памятаймо на наш обовязок і покажім нашим рідним братям, що в нас тут за морем не загинула любов до своїх рідних.

І. Попик, секр.

ПОТРЕБА ЛАДОВАЧІВ ВУГЛЯ

Ладовачі і самотних до The Reliance Coal & Coke Co. Clomaint Ky., в поблизі міста Hazard, Ky., Perry Co. Майже вичитовані. Високість вугля 4 стопи і ціла. Нема зтуку і камінь. Робота машинова, тривалість робітних вартости. Сплати від $80.00 до $120.00 на місяць. Заробіть гарну вартість. Сплати на місяць. Вигідні доми з електричним світлом, водопровод в кождім домі. Місця розривки, школи і костели. — Телєфон се безпечно або пишіть до:

THE RELIANCE COAL & COKE CO., CLOMAIN, KY.

Їдьте зелїзницею Louisville & Nashville R. R. в Winchester, Ky., або McRoberts, Ky.

Dr. SAMUEL COHEN,

ДЕНТИСТ-ОПЕРАТОР
104 SECOND AVE. cor. 6th St. NEW YORK CITY.
Телефон Orchard 1360.

Виривае зуби при застосуваню електрики, газу або нутрішного воздуха. Нема болю. Вся робота гарантована. Всї ціни за зуби з 22 К. золота. Для бідних приймаю тижнї сплати по $2.00 і $3.00. 13-51

ДІТЯМ ВИРИВАЮ ЗУБИ ДАРОМ.

Витніть се оголошенє і принесіть з собою в ми оглянемо і вичистимо Ваші зуби безплатно.

Недужі мущини і женщини
ПРИХОДЇТЬ ДО МЕНЕ!

З ЯКОЮБУДЬ ХРОНІЧНОЮ, НЕРВОВОЮ І ДОЛЕГЛИВОЮ СЛАБОСТЮ, ЯКІ ВИМАГАЮТЬ ОПІКИ ЛІКАРЯ СПЕЦІЯЛІСТА.

ШУКАЙТЕ ПОМОЧИ ТАМ, ДЕ Її МОЖНА НАЙТИ.

І вертайте правою дорогою до доброго здоровля.

PROFESSOR
Dr. ALDEN
717 LIBERTY AVE.,
PITTSBURGH, PA.

Години урядові: від 9-ої рано до 4-тої попол., а вечерами від 6. до 8-мої. В неділї від 10. рано до 2. попол.

ОГЛЯДИНИ НЕ БУДУТЬ ВАС КОШТУВАТИ НІЧОГО, коли згодаєте ся його опісл. Докладні ОГЛЯДИНИ відкриють Ваш ПРАВДИВИЙ ФІЗИЧНИЙ СТАН і направлять Вас на добру дорогу до здоровля, западають Вам терпіня і усунуть всякі непевности.

Довгі літа практики. Найновійші успіхи науки, методи, і електричні апарати. Новомодне уладженє. Все тут як найлїпше для мужних, жінок і дїтий.

Сотки мущин і женщин уникнуло операції через посліщне застосуваня найновійших научних методів.

Коли Ви не могли найти доси пільги у Ваших терпінях і чуєтесь вперед, то згодаєть ся до МЕНЕ і переконаєте ся які успіхи можна осягнути для Вашого здоровля, при приміненю найновійших методів у лїченю.

ЧИ ВИ ТЕРПИТЕ

на ослаблене нервів, болї в грудях, втрату памяти, біле серце, слабість нирок, задуваність, пригноблені болї голови, дрож, прикрі, ослаблене заміни тїлу, болїнє, спірні жили, ревматизм, болї тїла, болї в кривцях, болї горла, горячку, запір, ревматичні болї, прищі? Сї як і другі недуги є першою провідною ніж може наместі шкоди Вашому здоровлю.

Я лїчив мущин і жінок через довгі роки. Ваш відвідин уповнить Вас про мої спосібности і вдоволить Вас, бо я даю результат в скорім часї.

Я лїчу саму причину стану недужи а обнім сейчас лїкувати.

Сотки мущин і женщин уникнуло операції через посліщне приміненє найновійших научних методів.

Коли Ви не могли найти доси пільги у Ваших терпінях і чуєтесь зневірені, то згодаєть ся до МЕНЕ і переконаєте ся які добрі успіхи можна осягнути для Вашого здоровля, при приміненю найновійших методів у лїченю.

Не пробуйте всяких способів. Не тратьте часу і гроший.

Прийдіть ще нинї. Я радо розмовлю со з Вами. Я маю дещо з найновійших електричних апаратів і X-Kay машин на лїченє хронїчних, нервових і зборних недуг. Коли Ви недужі, то посвятіть хвилю часу, щоби поговорити зі мною. Радо Вас приму. 153

Години офісові:
9. рано до 4. попол. Вечерами від 6. до 8.

DR. LEWIS
Bet. 42nd & 43rd Streets
749 Sixth Ave., New York

В неділї і свята від 10. до 2. попол.

ЗНЕВІРЕНІ І ЗНЕОХОЧЕНІ
НЕДУЖІ МУЩИНИ І ЖЕНЩИНИ

Котрі терпіять на якубудь хронїчну, нервову або зборну недугу, прийдіть до мене ще сьогодня без нїякої оплати. Моя порада і спостереженя не будуть коштувати Вас нїчого. Цїкавлю лїчиня екзамінацїя при приміненю X-Kay апарату відкриє Ваш дїйсний стан і слабість.

Я лїчив мущин і жінок через довгі роки. Одна візита уповнить Вас про мої спосібности і вдоволить Вас, бо я даю результат в скорім часї. Я лїчу саму причину стану недужи а обнім сейчас лїкувати.

Сотки мущин і женщин уникнуло операцїй через посліщне приміненє найновійших научних методів.

Коли Ви не могли найти доси пільги у Ваших терпінях і чуєтесь зневірені, то згодаєть ся до МЕНЕ і переконаєте ся які добрі успіхи можна осягнути для Вашого здоровля, при приміненю найновійших методів у лїченю.

Не пробуйте всяких способів. Не тратьте часу і гроший.

Прийдіть ще нинї. Я радо розмовлю со з Вами. Я маю дещо з найновійших електричних апаратів і X-Kay машин на лїченє хронїчних, нервових і зборних недуг. Коли Ви недужі, то посвятіть хвилю часу, щоби поговорити зі мною. Радо Вас приму. 153

Години офісові:
9. рано до 4. попол. Вечерами від 6. до 8.

DR. LEWIS
Bet. 42nd & 43rd Streets
749 Sixth Ave., New York

В неділї і свята від 10. до 2. попол.

Знамените предложенє.

Доктор Слон, вісний X-Рей спеціяліст поручив свом лікарьому у саду кождій недужій жінцї, яким тому, щобы зей, котрі були лїчені безуспішно і видали багато гроший на других лікарів без осягненя успіху, могли покористуватись сим знаменитим предложенєм.

НЕ ПЛАТІТЬ ЗА БЕЗУСПІШНЕ ЛІЧЕНЄ.

Я моїм офіст надовте ся всі кожемні жінщині нервові пацієнті лїчити для доказаного рослїду і лїченя всїх хронїчних недуг. Мої вказівки і лїченє кождої недужої жінщи є одна лїчна ціна, котрої Вас об. ще. Не ждіть аж Вам лікар покине Вас і нїнїе Вас до жена, а Ваше здоровлє ся сам.

СПЕЦІЯЛЬНЕ ПОВІДОМЛЕНЄ.

Я хочу, щоби Ви відносились до мене з довірєм; я хочу, щоби Ви зізнали мене і розказали свої клопоти у своїй власній мові. Нашли мене і не є занятим лїкарем, але я є спеціяліст з довголїтною практикою в лїченю таких недуг як Ваша, недуги яку другі покинули лїчити. Чим дольше Ви були хорі і чим тяжшою є Ваша недуга, чим більше я її люблю. Я радби так робити, як і другі, однак не можу. Я не хочу ані одного Вашого в такою запущеною Вашою громиці, доки я не доказав Вам що я можу зробити. Не потребуєте тратити часу від Вашої праці а спосіб мого лїченя є приємний, для жадних болїв; він пріжнить ся від всїх других. Я маю знамениті машини для лїченя кождої недуги, які Вас певно задовуять. Коли Ви зголостесь, то я запишу Вам особисто, а він, що Ви знаєте Вас в можливо найкоротшім часї. Моє доказане рослїдженє при помочи X-Рей, виказає Вашу лїкову недугу, коли другі її не відгадали. Прийдіть до мене і розкажіть. Не зволікайте, але прийдіть сейчас. Ви будете вимушені прийти пізнїйше, то чому ж ся не тепер?

ПОРАДА І ПРИНЯТЄ ДАРОМ. 119—

Dr. S. P. MANSHIP
СПЕЦІЯЛІСТ.
408 SIXTH AVENUE, PITTSBURGH, PA.

Говорить ся Вашою мовою. Напротив наслїдник проф. Dr. SLOAN Каубмен Берс скелєту.

Годині приняти: Щодня від 9-ої рано до 8-ої вечер, в неділї від 9.30 рано до 1-ої пополудни.

ВБИВАЙТЕ ВАШ
РЕВМАТИЗМ
І ПРОМОСТІТЬ ДОРОГУ ДО ЗДОРОВЛЯ.

Чи сей ревматизм робить вам житє непосильним? Не терпіть тортур бо ще можете скористати з Вашим здоровлєм. „ОРА", яке є цілому світу знане і випробоване средство. Воно помогло тисячам терпіючих до відновленя здоровля і гарантоване до того болїв.

ОРА ЧУДОВЕ ЄВРОПЕЙСЬКЕ СРЕДСТВО

Є приватна формула Др. Аккербом, визначного данського лїкаря, котрий з успіхом уживав його в Европі через довгі роки; але се є перший раз, що рекомендує ся його читачам сей часопись.

Кождий терпіючий повинен спробувати се чудове европейське средство. Помо терпіня а дня на день коли политина поміч є оферована вам?

Коли ви пробували инші средства і без успіху — не знеохочуйте ся. Запучте $1.00 гроший, або „money-order", не шлї по почтові міри фляшку „ОРА", на спробу, а се не тільки зоє вам ревматизм, але дасть вам нову запорогу на житє. 14ca24

Max Duwe & Co., Inc. 2524 Webster Ave., Suite 100, New York.

BRANCH OFFICES:
Max Duwe & Co., Inc., 12 Bartlett Street, Grand Rapids, Mich.
Max Duwe & Co., Inc., 606 Postal & Telegraph Building, Chicago, Ill.

SANTAL CAPSULES MIDY

МОЧОВІ ВІДХОДИ
ратуємо в 24 годинах
Кожда пачка має напись
MIDY
Уникайте відробів.

НЕДУГИ МУЩИН
Я є одиноким спеціялїст недуг мужеских в Пітсбурґу, котрий говорить по українськи.

Найдовше істнуючий, найуспішнїйший і заслугуючий на довіре спеціялїст недуг мужеських, котрий у сьвоє знанє і довголїтну практику віддає для услуги недужим.
DOCTOR LORENZ,
11. поверх, фронт. 76-89
614 Penn Ave., Pittsburgh, Pa.
Урядові години: Щодня від 9. рано до 8. веч. В пятницї від 9. рано до 8. веч. В недїлї від 10. до 2.

ЗВІСНИЙ
DR. GREY
СПЕЦІЯЛІСТ.
ЙОГО ОФІС ІСТНУЄ ПОНАД 30 ЛІТ.
117 E. 17th St., New York City,
близько Union Square.
Коли терпите на нирки або міхур, болї крижий, голову або груди, кашель, застуду, очему, нервовість, катар, слабости носа, горла і жолудка, серця, запір, пропуклину, гемороїди, фістулу, ревматизм, невральгію або яку иншу недугу, ідіть до добре звісного і давно основаного офісу д-ра Ґрея. Коли лїкар, котрий лїчив Вас ще не вилїчив Вас, прийдіть до мене безпровольно.
ПОРАДА ДАРОМ.
ЛЇКИ $1.00.
За професійну обслугу числить низькі цїни.
Години: від 9-ої до 8-ої; в недїлї від 9-ої до 3-ої. 104—

Dr. KOLER,
638 Penn Ave., Pittsburg, Pa.
ЛІКАР
(говорить по українськи)

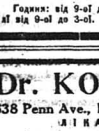

DR. KOLER є одиноким лїкарем в Пітсбурґу, котрий відбув свої студії в Варшаві, має 28 лїт досьвіду у лїченю. Я лїчу ревматизм, пропуклину, гемороїди, шкірні, кишечні, нервові недуги, серця, жолудка, утробу, нирок, кишок, міхура, шкіри, ни і всї недуги мущин, спричинені нечистотою крови. 914 і 606 уживаєть при лїченю недуг крови. Голосість ся особисто, почтою не лїчу. 105—
Години приймати: від 9. рано до 8. веч., в пятницї від 9. до 5. лише. в недїлї від 9 до 2

ПОЗІР!
ТІЛЬКИ $3.00
ЗАДАТКУ!

Купуй за свого дому сей елеґантський моґочевий Ґрафофонь, до котрого цїлком ДАРОМ отримаєш 200 голок, на 15 лїт ґваранцію і 12 пісень. 15—
Ґрафофон має дуже добру машину, котра співає і грає голосно і чисто. Всї частї машини є грубо цїльовані. По отриманю машини і всїх приборів до всї належачих, Ви заплатите решту належитости в сумі $14.00.
MELROSE GRAFOFONOLA CO.,
1524 Melrose Ave., Bronx, N. Y.

ДРУКАРНЯ „СВОБОДИ"
виконує
СТАРАННО, ДЕШЕВО І НА ЧАС ВСЯКІ ДРУКАРСЬКІ РОБОТИ,
як:
ТИКЕТИ, ПРОГРАМИ НА ПРЕДСТАВЛЕННЯ, БАЛЇ І КОНЦЕРТИ.
НАГОЛОВКИ ДО ЛИСТІВ, КОВЕРТИ, ФОРМУЛЯРІ, КАРТИ КУПЕЦЬКІ І ВІЗИТОВІ.
КНИЖОЧКИ КОЛЕКТОРСЬКІ ДЛЯ ТОВАРИСТВ І БРАТСТВ.
СТАТУТИ, БРОШУРИ І БІЛЬШІ КНИЖКИ.
Всї Управники Відділів У. Н. Союза повинні звертатись зі всякими друками до друкарнї „Свободи".
Замовлення і гроші посилайте до:
„SVOBODA"
83 Grand St., Jersey City, N. J.

З сибірського кооперативного житя.

В останні часи Сибір, як і Україну, захопив кооперативний рух. Дрібні кооперативи ростуть як ті печериці після дощів, а тепер ось почали вже обєднуватись гуртуватись у повітові, а подекуди й ґубернїяльні Союзи. Мабуть недалекі вже часи, коли всі сибірські кооперативи обєднають ся в свій краєвий Сибірський Союз.

В східній Сибіри найбільше поширені споживчі та кредитові товариства; що-ж до західної, то тут найбільшої сили набрали ся „молочарські артілї (спілки), обєднані в великі союзи, як от Алтайський, котрий орудує великанськими коштами: він навіть має свої берлинки (карити), пароходи, склади то що.

І по сей бік Уралу людність зазнала добра за старого ладу, та й у Сибіри було не красше. Чиновництво, що пхалось до Сибіри, в більшости своїй було те сьміте, що вимітало ся з відусїль, яко нездатне до праці; богато йшло туди ще через те, що там йому вільнїйше було нічого не робити, але там платили більше гроший та чини швидше виходили. Звичайно, як кажуть, в роду не без уроду, то й там трафляли ся серед чиновництва порядні та чесні люди, але яко одиниці. Звичайно, се не торкаєть ся природних Сибіряків, котрі щиро люблять свій край і бажають йому добра.

Своєї інтелїґенції в Сибіри покищо ще дуже мало, а в часах війни так і зовсїм її не стало; лишилось було тільки невільні Сибіряки — політичні заслані, яких там було до останних часів десятки тисяч, розкинених скрізь по Сибіри. Вони то більш усього й працювали в кооперативах, а в останні часи, перед революцією, ними тільки й жила кооперація. Але скільки їм сердешним довело ся витерпіти від усяких начальників, починаючи від ґубернатора і кінчаючи стражником, так всього й не змалюваєш. Їх садовили по тюрмах, засилали в глуху тайґу, на далеку північ то що. Але всїх засадити в тюрми та заслати в тайґу не було змоги. Кооперація ширилась та розгорталась.

Сибірська інспекція дрібного кредиту, особливо старший інспектор енїсейського району, Шапошніков, се був найбільше заклятий ворог заслаців і вкупі з поліцією завше вів проти них похід. А все через те, що заслані не визнавали його „вашим високоблагородієм" і не давали йому хазяйнувати в кооперативах, як він сам хотів, а провадили справу так, як кориснїйше було самому товариству. Більш усього він ненавидів ґазетярів-кооператорів. Дуже ми в своїм часї радили, коли сей добродій зарвав ся через край і його було переведено в тобольську ґубернію. В часах панованя в Енїсейській Шапошнікова кредитовий кооперація переживала тяжкі часи утиску типічного чиновника, котрий в часах вільної торговлї горівкою ні одного разу не бував на ревізії тверезиї. Коли, бувало, розсердить ся на рахівника, або на кого з правлїня, то того й гляди, що товариству в свій час банк не вишле гроший, і товариство місяць, а то й більше, не має змоги за браком гроший видавати позички.

Не дивно, що при таких умовах інспекцію там уважали лютим ворогом кредитової кооперації і боролись з з нею, як могли. Але завдяки новому ладови не буде тепер інспекції, не буде ніяких утисків від неї і кооперація буде вільно розгортатись без опіки. Красша є опіка громадська.

Ф. Зайко-Зайкин.

(„Копійка").

„Копійка на Рідну Школу".

Товариство „Копійка на рідну школу", яке ставить собі завданем збирати кошти на поширене рідної осьвіти, випускає сими днями таку відозву:

„По всїх напрямках де тепер велика робота над визволенєм наших національних і особистих прав, над поліпшенєм нашої будучности. А найнекчійшою потребою являєть ся відбудова нашої школи та поширенє осьвіти між нашим народом. Для сього треба шкіл, бібліотек, національних театрів, музеїв то що, чого нам ніхто не дасть, як самі не подбаємо. Нам треба і незаможній молодежи забезпечити можливість осьвіти, заведенєм бурс і стипендій, а на се треба гроший, гроший і ще гроший. На сю справу треба завести добровільний податок з усїх громадян України, і тому звертаємось до вас, товариші — українська громадо, з українною просьбою: **виписуйте ся всї членно в члени товариства „Копійка на рідну школу"**. Кождий член обовязаний відкладати **що дня одну копійку** на фонд товариства. Не забувайте, що громада — великий чоловік, а одна копійка всїх, се більше, ніж найбільші жертви одиниць. Одна копійка, складана точно і ретельно, принесе нам мілїони. Коли по одній копійцї, при наших стараниях, хоч би тільки три мілїони зложило на доказ своєї національної сьвідомости, то кождого місяця ми придбалиб один мілїон карбованців. А нас же не три, а 35 мілїонів. І ми певні, що не буде ні одного Українця, котрий би одною копійкою що дня не пожалив цеганку під велику будову загально народної осьвіти".

Жертви і членські вкладки приймають ся до загальних зборів фундаторами товариства в Педаґоґічнім музею, орґанізаційна комісія, в І. і II. українській ґімназії та в контолї ґазети „Нова Рада".

Членом вважаєть ся кожда особа стільки часу, за скільки день вона внесе по одній копійцї, — хто відразу внесе 3 карб. 65 коп., той вважатиметь ся членом т-ва „Копійка на рідну школу" цїлий рік.

Загальні збори товариства відбудуть ся в недїлю, 15 (28). жовтня с. р. о 5-тій годинї в клюбі „Родина" (Володимирська 42), на які просить ся всїх прибути.

(„Нова Рада", ч. 156, з 20. жовтня 1917.)

ВОЄННІ ВІСТИ.

(Продовжене зі стор. 1-шої).

В Німеччинї.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on February 4, 1918 as required by the Act of October 6, 1917.)

Великий страйк в Німеччинї наразі скінчив ся.

ЛОНДОН, 3. лютого. — **Ґен. Кесель, військовий командант бранденбурської провінції, в якій лежить Берлїн, грозить громадним каранем страйкерів, котрі не послухають приказу і в понедїлок не вернуть до праці.**

У відозві говорить ся дальше отсе:

„Робітники, які не прийдуть до праці, будуть поставлені перед воєнний суд, який має право карати смертию. Переведене засуду відбудеть ся в протягу 24 годин на місци, де видано засуд.

Півурядові вісти, які наспіли до Амстердаму, доносять, що в понедїлок надіють ся цїлковитого покінченя страйку. В сїм звіт говорить ся:

„Всюди страйки зближають ся до кінця. Богато фабрик **працює тепер з повною силою. Загально припускають, що в понедїлок страйку вже зовсїм не буде.** Се припущенє потверджують вісти з ріжних сторін краю.

Посол Дітман перед судом.

Після донесень соціялїстичної часописи „Форверте" процес проти соціялїстичного посла Вільгельма Дітмана вже розпочав ся перед окремим судом воєнним. Його обжаловано о зраду держави, опір публичним властям і о нарушенє закона заборони співучасти у веденю страйку. „Льокаль-Анцайґер" доносить, що посол Дітман взивав страйкуючих, щоби вони не відступали від страйку.

В Гамбурґу робітники повернули до праці.

З причини, що більше ніж половина робітників, занятих при будові кораблїв з Гамбурґу, вернуло назад до праці, страйковий комітет рішив ще раз візвати в суботу робітників до страйку.

В Австро-Угорщині.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on February 4, 1918 as required by the Act of October 6, 1917.)

Критичне положенє Австрії задля браку поживи.

ЛОНДОН, 1. лютого. — Австрія є зовсїм занисима щодо збіжа від Угорщини і Румунії, заявив австрійський міністер поживи Гефер. Від кінця серпня минувшого року дотепер Австрія одержала з Румунії всего 150.000 тон збіжа, підчас коли довіз збіжа з Угорщини не вистарчав зовсїм на покритє потреб.

Нема бесїди під теперішну пору про підвисшенє порцій муки, заявив Гефер, та що заходить конечність зовсїм застановити виріб пива, а згляднo обмежити його до потреб війська і деяких клас робітників, які тяжко працюють.

В Австрії також утихомирюєть ся.

Телеґрама з Трієсту принесла вістку, що там проголошено загальний страйк, який мав обіймити робітників у корабельних верстатах. Депутація робітників удала ся відтак до ґубернатора, представила свої жаданя в справі мира і поживи. По вислуханю відповіди ґубернатора, який зробив натяк на останну промову ґр. Черніна, делеґати скликали робітничі збори, на яких ухвалено повернути до праці. Се вже й стало ся.

В Італії.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on February 4, 1918 as required by the Act of October 6, 1917.)

Італійці полонили 2.600 Австрійців.

РИМ, 31. січня. — Італійський урядовий звіт доносить:

„Битва в горах на захід від ріки Бренти належить до найбільших битв від часу утворення нового боевого фронту.

„Італійські війска віднесли великий стратеґічний успіх, здобуваючи становища на горі Валь Белла.

„Непрятеля прогнано взад далеко від його попередної боєвої лінії. Число полонених жовнірів переходить 2.500, а число офіцирів 100. Також здобуто 6 гармат, 100 машинових крісів і кілька тисяч карабінів. В боротьбі уживано ручних ґранатів, баґнетів і ножів".

Жиди домагають ся права співучасти в мирових переговорах.

СТОКГОЛЬМ, 3. лютого. — Жидівське пресове бюро доносить, що федерація сіоністів оголосила протест з причини, що в мирових переговорах у Берестю Литовськім Жиди не мають своїх представників, хоч там на них рішають ся права мілїонів жидівського народу яко національної меншости.

Федерація заявила, що годі зрозуміти, длячого російська делеґація, яка проголосила принцип самовизначеня всїх народів, мала би зазважити на Жидів.

Історія є учителькою житя.

Саме тепер пишеть ся історія України. Сю історію треба конечно читати, а легко її вичитати малими частями, що другий день. Теперішну історію важних подій на рідній землї подає старанно „Свобода". Тому кождий Українець повинен переховувати числа „Свободи" і заплатити за них:

в Заучених Державах:		в містї Джерзи Сіти і за границю:	
на рік	$3.00	на рік	$3.50
на пів року	$1.75	на пів року	$2.00
на 3 місяцї	$1.00	на 3 місяцї	$1.25

Гроші належить посилати на слїдуючу адресу:

„SVOBODA", 83 Grand Street, Jersey City, N. J.

СИРАКЮЗ, Н. Й
Заходом Укр. Тов. „Січ", від. 222 У. Н. Союза в Сиракюз, Н. Й.
відбуде ся
ПЕРШИЙ ВЕЛИКИЙ БАЛЬ
дня 5. лютого 1918 р.
в гали П. О. Дей, West Fact ул., рiг Сант Гедес ул., Сиракюз.
Початок о годинї 6-ій вечером.
ВСТУП 25 ЦЕНТІВ.
На сей баль запрошуємо всїх Українцїв і Українок з Сиракюз і з околиці. Ми старатимемо ся приготовити переповнену музыка. Також буде пиво і другі свіжі безкрішлячі напитки і смачна перекуска. Прийдіть всї а не пожалуєте.
Чистий дохід призначений на будову Укр. Нар. Дому в Сиракюз, Н. Й.
За сей баль ручить
15 БАЛЕВИЙ КОМІТЕТ.

РОЧЕСТЕР, Н. Й.
Позір! Українцї! Позір!
КОМІТЕТ ДЛЯ НЕСЕНЯ ПОМОЧИ СЕЛА НАСТАЩИН
устроює театральне представленє
„ЦЕКО-СВАТ"
в суботу, дня 9. лютого 1918 р.
в гали церковній при 345 Ремінґтон улицї.
Початок точно о годї. 7-ій вечером.
ВСТУП 25 ЦЕНТ.
ПО ПРЕДСТАВЛЕНЮ
ВЕЛИЧАВИЙ БАЛЬ.
Тож запрошуємо славні українські місцеві і сусїдні Товариства, як і взагалї всїх охочих людий на сїйську і всесвітну забаву. 15-16
Весь дохід призначений на добру цїль.
Прийдіть а не пожалуєте.
За добру забаву ручить
КОМІТЕТ.

ЙОНҐСТАН, ОҐАЙО.
Позір Українська Громадо в Йонґстаун, О.
Заходом Аматорського Кружка при Українськім Клюбі
відбудеть ся представленє
„СВЕКРУХА"
в недїлю, дня 10. лютого 1918 р.
в гали Українського Клюбу, 628 Френклин Авє., Йонґстаун, О.
ДЕЙ ОСОБИ:
Іван Кушнір, молодий господар... П. Бурлів
Анна, його жінка.....п-на Н. Павк
Горпина Баланцяка, її мати, п-ня Т. Буда
Петро, син Горпини, парубок, П. Торський
Дора, вихованка Горпини, п-на М. Крупа
Амвросій Запірський, господар.....
Грицько Ромтун, господар.....
По представленю будуть співи.
На се представленє запрошуємо всїх українцїв з Йонґстаун і околиці.
13-15 АМАТ. КРУЖОК.

Чи Ви є передплатником „Свободи"?
КОЛИ ЩЕ СЕЙ ЧАСОПИСИ НЕ ПЕРЕДПЛАЧУЄТЕ, то ЗАЙНЇТЬ ПЕРЕДПЛАЧУВАТИ ЇЇ СЕЙЧАС.
„СВОБОДА" є найбільшим дешевим українським часописи в новім і старім краю.
„СВОБОДА" виходить три рази тижнево — у второк, четвер і суботу.
„СВОБОДА" подає цїнні новини американські і краєві, популярно-наукові розвідки, оповіданя і фейлєтони.
„СВОБОДА" також подає найдокладнїйші відомости з поля війни і з нашого рідного села та повіту.
ПЕРЕДПЛАТА ВИНОСИТЬ:
В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ:
НА ЦІЛИЙ РІК.....$3.00
НА ПІВ РОКУ.....$1.75
НА ТРИ МІСЯЦЇ.....$1.00
ПОЗА ГРАНИЦЇ ЗЛУЧ. ДЕРЖАВ:
НА ЦІЛИЙ РІК.....$3.50
НА ПІВ РОКУ.....$2.00
НА ТРИ МІСЯЦЇ.....$1.25
Звертаємо увагу, що на предмет нікому не висилає ся часописи.
Гроші належить висилати враз з замовленєм на почтовій або експресовій мані-ордер або в реґістрованім листі на адресу:
„SVOBODA",
83 Grand St., Jersey City, N. J.

В кождій українській хатї повинен находити ся Календар У. Н. Союза.

БРУКЛИН, Н. Й.
Заходом Укр. Аматорського Кружка читальнї „Просьвіти" в Бруклинї, Н. Й.
відбудеть ся
в недїлю, дня 10. лютого 1918 р.
в гали церковній при 160 Норт 5-та улиця, Бруклин, Н. Й.
драму в 4. дїях І. А. Тогобочного
„МАТИ НАЙМИЧКА"
ДІЕВІ ОСОБИ:
Трохим, дід.....Іван Фанцта
Настя, його жінка.....Текля Рожанів
Хведір.....Іван Гунько
Домака.....Марія Баєр
Марія, покоївка.....Катерина Сенюта
Марко, її син.....Йосиф Шеторак
Христя, вдова.....Марія Кагарвоз
Палажка, її дочка, а Маркова жінка..
.....Текля Рожанів
Петро, селянин.....Григорій Пан
Ганка, його дочка.....Анна Бруцька
Петро.....Павло Шпак
Крім і дрогі наймити Трохимові.
Річ діє ся в Київщинї на Українї.
Між 1. а 2. дїями минає рік, між II. а III. 20 років, між III. IV. 2 роки.
Початок точно о годинї 6-ій вечером.
ЦІНИ МІСЦЬ 25 ЦЕНТІВ.
Тікети можна набути у управника читальнї „Просьвіти", а в день представленя при касї.
Українська Громадо! Завдяки кількох одиниць, котрі всякорисно не жалували часу і праці, заснували при тутешній читальнї „Просьвіти" аматорський кружок для піскання української штуки. Аматорський кружок складаєть з добороних сил. Чистий дохід з представленя призначений на читальню „Просьвіти".
Упрашаєть ся як найчеснїйшу участь, а надіємось, що гості будуть вдоволені.
15 КОМІТЕТ.

Купуйте Календар У. Н. Союза. Коштує 50 цент. разом з пересилкою.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕНЯ.

Пошукую своєї сестри БРОНІСЛАВИ БИЛЕНЬ зі Сколього, пов. Сколе. Перебувала в Філядельфії. Хто би о ній знав або вона сама, звонить ласкаво зголоситись на адресу: 14-16
MICHAYLO BYLEN,
128 Lehman Ave., Hamtramck, Mich.

ПОТРЕБА АГЕНТІВ і АГЕНТОК до розповсюджуваня Бальзамічного Вина Лїчничого і инших патентованих лїків. Чесна спосіб заробку. Голосить ся особисто або письмо до 14-17
D. Wroblewski & Co., Dept. R-26,
196 East 4th St., New York, N. Y.

Д-р Николай Бордик, шукаючи своєї лїтньої сестри, АНАСТАЗІЇ ЛАБАЙ, з с. Лабівської маєтности Кашинї і Грушки. Перебувала тому три роки в Міннеаполіс. Вісь, а тепер має перебувати правдоподобно в Клівленд, О. Хто би о ній знав, зволить ласкаво дати знати Стефанї Ковальчик, Ґрінбокс Ромтун, господар, Ц. Смарка
NICHOLAS BOTKO,
826 Spring St., N.E., Minneapolis, Minn.

Пошукую ГРИНЯ БАЗАНА з Галїця, повіт Сокаль. Перебував тому вже пятнадцять лїт в Америці. Середного росту, волосє чорне, очи сїрі, на переднім зубі золотий. Хто би знав о нім, дасть знати на адресу: 14-16
JOHN LUKEVICH,
192 Sheldon St., Hartford, Conn.

Пошукую свого стрийка МИРОНА ДИЦЯ з села Остапі, повіт Сальвадор. Перед 20 роками виїхав до Заучених Держав і має перебувати в Сан Франціско, Кал. Хто би знав його адресу дістане нагороду. Прошу голосити ся на адресу: 14-16
MIKE DYC,
Box 78, Sun, Va.

Пошукую свого кума ВАСЬКА ВАВРО, з села Мічинці, повіт Ліско. Перед 5-ма роками перебував в Ню Йорку, відтак виїхав до стейту Пенсильванія. Хто би о нїм знав або він сам, прошу зголоситись на адресу: 13-15
WASYL MAGREL,
22 Hester St., New York, N. Y.

Пошукую ІВАНА КОСАЧЕВИЧА, ГРИНЬЛЬНИЦЬКОГО і других товаришів, родом з села Ивора, Турецького повіту.
VASYL KOSACHEVICH,
c/o American Ukrainian Exchange,
520 E. 6th Street, New York, N. Y.
13-15

Пошукую свого шваґра ІВАНА ШПАКА з села Самушгелї, пов. Гусятин. Перед роком перебував в П. Арбур. Прошу зголоситись на адресу: 15-17
DMITRO SOWIETSKY,
123 Langlois Ave., Windsor, Ont., Canada.

Пошукую ІВАНА НАЗАРЕВИЧА з села Грабівцї, пов. Зборів і ПАВЛА БОЙНА з села Ґабарниці, пов. Зборів. Хто би о них знав або вони самі, звонить зголоситись на адресу: 15
DMYTRO DMYTRYSHYN,
2077 W. 11th St., Cleveland, Ohio.

ПОТРІБНО КОВАЛЯ добре обзнакомленого з ріжними знарядами і машинами. Денна платня $4.00. Стале заняте. Українець має первершенство. Голоситись на адресу: 13-14
SIMON KOZAK,
Farmers Blacksmith Shop,
Yuma, Colo.

ДАРОМ для КОЖДОГО книжка Штука Приподобня „молодим мущинам від женщинам і много инших штук гарних для молодинів і старших, як також книжка, що учить з-вередливих. 13-18
ROMAN STARKOWSKI,
1338 N. Lincoln St., Chicago, Ill.

У важній справі пошукую ЛАБІЦЬКОГО з села Тетелин, пов. Сокаль. Перед роком перебував в Бруклинї, Н. Й., від ч. 124 Ґренд Авє. Хто би о нїм знав або він сам, звонить зголоситись на адресу: 11
PARAKA KUZMIN,
2142—22nd St., Brandon, Manitoba, Canada.

А. Т. БІЛІНСЬКИЙ,
Продаємо реальности, асекуруємо, полагоджуємо нотарільні справи, відшукуємо спадці, робимо всякі пропозиції, перекладаємо правні документи. Говоримо по українськи, російськи, польськи, словацки, чеськи, німецьки і італійськи. Адреса помешкання: 1111 Branch Ave., Cleveland, O. 813 Schnebly Bldg., Cleveland, O. 6ac17

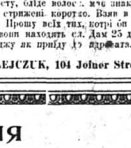

ДАРОМ вишлемо 2 ІЛЮСТРОВАНІ КАТАЛЬОҐИ річних річий: як: одежи, взуваня, капелюхів, перстенів, музичних інструментів, рекордів, ґрипів, свердлів, шалок, капелюхів і много других важних річий. Також посїдаємо великий склад всяких книжок, як: 666ТІ, байки, пашки, колядки і календарі воєнні. Пишіть сейчас на адресу: 40
AMERICAN SALES CO.,
1926 W. Huron St., Dept. II.,
CHICAGO, ILL.

Пошукую своєї жени і дитини. Жена називає ся СОФІЯ ТРИНДИЬ а по мужу ГУЛЕЙЧУК. Походить з села Підгорок, повіт Калуш. Віддала ся до села Перевісна, повіт Калуш. Перебувала ді зовсїм 7 лїт, 2 роки в краю а 5 роки тут, в Рочестер, Н. П., вийшла від мене дня 21. падолиста 1917 рок. Мала зі мною двоє дїтий; одно має 5 лїт, а друге 3 роки. Утікаючи забрала з собою дїтий і всї свої одежи, а старше оставила ніґдїсь тамтою де я мешкав. Поліциянти з роботи о годинї 8-ій вечер, я застав сказку дитину під хатою. Моя жена є мало того росту, стороннаа, обличя і має знак після ока правим боком; дитина також має знак під правим оком, волосє чорне, очи і дитини бракує один зуб на горі, з переду; дитина була убрана в чорний кожух з кожуховим ковнїром а кожух обшитий кожухом; кожух обшитий долиною і на рукавах кожуховим рубцем. Жінка сама носить синїй кожух з білим ковнїром і запасках. З нею утїк Михайло Петрина, який має з нею двоє дїтий. Він є середного росту, сїде волосє, має знаки з віспи, сїді вуси, які носив поперемно довгі а тепер стрижені коротко. Вже в селї на мою їм для себе і для неї убрав і вийшли. Прошу всїх тих, котрі би знали о них, щоби ласкаво доносили мені де вони находять ся. Дам 25 долярів нагороди по відшканованю і ще спеціально винагороджу як приїду до Америки. Прошу донести на почтовий адресу: 15-16
MR. JOHN GULEJCZUK, 104 Johnes Street, Rochester, N. Y.

Непорядки травленя
не повинні бути нїколи занедбані. Коли возьметь ся до них зараз, можна їх легко перемогти, в противнім однак случаю, переходять вони в хронічну недугу і потребують терпеливого, старанного і довгого лїченя. Отже не зволїкайте! Коли маєте притупленний апетит, коли відчуваєте несмак в Ваших устах, коли маєте обложений язик і брак енерґії, коли терпите на затвердженє або нестравність, возьміть
SEVERA'S STOMACH BITTERS
(СЕВЕРИ ГІРЧИЦЮ ЖОЛУДКОВУ).
Є то знаменитий лїк жолудковий і средство змішуюче травленє. Уживаюче його є поручене горячо всїм, яких органи травленя є в непорядку, а тимбільше тим, які є ослаблені і старі. Лїкарство те надаєть ся добре до лїченя хронічного затвердженя, нестравности, деспепсії, загальної немочи, перериваний фебрі і обвиям спільним тим хоробам. Доза є від-пів до одної столової ложки перед їдженем, три рази денно. Не є то напій, а гідний довіря і легко розвільняючий лїк жолудковий.
СПРОБУЙТЕ ЙОГО. ЦІНА 75 ЦЕНТІВ і $1.50.
Аптикарі мають всюди на складї Севери Гірчицю Жолудкову і дуже охотно Вас нею заосмотрять. Жадайте Севери Гірчицю Жолудкову в своїй аптицї і упирайте ся аби її дістати. Коли ваш аптикар Вам її не може дати, тоді пишіть до
W. F. SEVERA CO, Cedar Rapids, Iowa.

БАДАНЄ І ПОРАДА ДАРОМ!

Др. СПІЛЛІНҐЕР

Посьвятив ся для хорих, безнадежних людий, котрі не можуть шукати лекарьскої ціли на свою бадоленє.

ПОВІДОМЛЯЄ, що застрілені недугти можуть бути вилічені без ужитя ляканьбодьку ТРОЙЧИХ ЛІКІВ при помочи електричних приладів. Рівночасно з богато таких случаях, які передтим вимагали операциї, можна нині вилічитись цілком лїпше тим самим способом без ужитя ножа.

Маю в послідню найновійші машини, при яких помочи можу заглянути до внутра і збадати хворіші внутренности людського тїла і досліди та пізнати причину недуги. Другою машиною можу впровадити струї електричного світла в тїло і давати ним варварині бакциї, які є причиною всїх недуг і людської недомаганя. Той спосіб лїчени є не тілки нешкідливий, але дїйсно приємний і дуже корисний для кождого пацієнта. — КОЖДОГО НАЦІНЇНТА, котрого узнаю за незлїченного, по підпимаюсь лїчити. Однакож кождого, котрого узнаю до вилїчена, стараюсь вилїчити в як найкоротшім часї. ГОДИНИ ОФІСОВІ в понедїлок, середу і пятницї від години 9. рано до 12. в полудне. У вівторки і четверги від 9. рано до 8. вечером. В суботу від 9. рано до 2. вечер. В недїлї від 9. рано до 12. перед полуднем.

ДОКТОР І. СПІЛЛІНҐЕР,
158 E. 18th St., New York City.
близько стациї елевейтер 3-ої авенї і субаєм.

Сим повідомляємо ПП. Читачів, що вже вийшов з друку кишеньковий календарик на рік 1918. Ціна 10 центів.

Адресуйте:

"СВОБОДА",
83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.

УКРАЇНСЬКИЙ ДЕНТИСТ
Др. ЕМІЛЬ АЙХЕЛЬ,
4914—1st Ave., corner 3rd Street. New York, N. Y.

виробляє штучні зуби, котрі виглядають як власні. Виробляє зуби без болю. Робота гварантована, ціни умірковані. 13-25

DR. BUKK'S MEDICAL INSTITUTE
407 E. 38th St., New York, N. Y.
Межи 1st Ave. і Ave. A.

Лїчить своїми лїками нервни, женщин і дїтий. Лїчить ревматизм, недугу жолудка, легких, нирок і другі внутрішні недуги. Лїчить з великим успіхом пасдачку, ревматизм, рак, лишаї і всї скірні хвороби. Лїкар сам говорить по українськи. Офіс отворений від 9. рано до 8. вечером, як також в недїлї і сьвята. Хто не може прийхати нехай пише до мене.

Український лікар
Др. С. М. КАУФМАН
111 E. 7th St., New York City.
Спеціяліст всїх мужеських і женських внутрішних недуг. Лїчить новими машинами електричними, уживає X-Рей. Годинн приняти: від 9. рано до 9. веч.; а недїлю від 9. рано до 4. по обідї. Телефон: Орчард 6352.

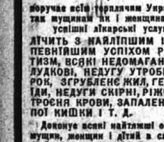

ДО ХОРИХ ЛЮДИ ПО ВСІХ ЗАКУТИНАХ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ!

Др. Б. ГОГЕНБЕРГ,
славний спеціяліст зі старого краю

поручає всїм земляким України, як мущинам так і женщинам свої успішні лікарскі услуги.
ЛІЧИТЬ З НАЙЛІПШИМ І НАЙПЕВНІЙШИМ УСПІХОМ РЕВМАТИЗМ, ВСЯКІ НЕДОМАГАННЯ ЖОЛУДКОВІ, НЕДУГУ УТРОБИ, НИРОК, ЗГРУБЛЕНЄ ЖИЛ, ГЕМОРОЇДИ, НЕДУГИ СКІРНІ, РІЖНІ ЗАТРОЄНЯ КРОВИ, ЗАПАЛЕНЄ СЛІПОЇ КИШКИ І Т. Д. 105—

Докоче всякі найтяжші операциї мущин, женщин і дїтий в своїм офісї або в домі пацієнта, спеціяльно же на протязкнуту при помочи спеціяльста з Відня.

Єсли би хтось не міг прийти особисто, нехай опише письмово в справи довірем свою недугу, а дістане совісну і безплатну пораду.

На відповідь вложіть почт. марку.

Dr. B. HOHENBERG,
304 2nd Ave., (між 17 а 18 ул.)
New York City.

Годинн офісові: щоденно від 8-ої рано до 8-ої вечер.
Телефон: 1882 Stuyvesant.

АМЕРИКАНСЬКІ ВІСТИ.

„Смертельний ворог підводної лодки".

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on February 4, 1918 as required by the Act of October 6, 1917.)

Міністер фльоти Данїєльс заявив парлямєнтарному комітетови для морських справ, що будуєть ся вже новий тип підводних лодок, який здаєть ся перевисшить всї прочі типи. Роботу над новими лодками, які можна назвати „смертельним ворогом субмарин", вже почато і, як заявив Данїєльс, протягом кількох місяцїв кільча сих страховищ пустить ся в погоню за нїмецькими підводними лодками. Умову щодо будови сих кораблїв заключено з Генри Фордом, фабрикантом автомобілїв. Після поглядів міністра фльоти, се мають бути найдосконалші лодки, яких дотепер уживало ся у війнї.

Наслїдки розпорядженя Ґарфілда; 6 тон угля коштує 62.000 долярів.

Сенатор Смїт з Мішиґен заявив у державнім конґресї, що наслїдком зарядженя адміністратора опалу, щоби в понедїлок замикати всї фабрики, коштує фабрику меблїв у Ґренд Репідс, Міш., 22.000 долярів, а робітників 40.000 долярів кождого понедїлка. Сенатор заявив, що ся фабрика зуживає дерева лише шість тон угля. Він напитував розпорядженє Ґарфілда, кажучи, що платити 62.000 долярів за 6 тон угля є таки забогато...

Розпорядженє адміністрації опалу буде правдоподібно відкликане.

З Вашінґтону доносять, що там кружать поголоски, наче би адміністратор опалу мав відкликати дальше обовязуванє розпорядженя про неоґрівані понедїлки. В сїй справі має однак зібрати ся ще конференція всїх стейтових адміністраторів опалу і коли вони рішать ся в користь пропозиції федерального адміністратора, то вже в понедїлок (11. лютого) всї фабрики будуть отворені і опалювані як звичайно.

Примусова праця.

Практикований дотепер у Мериленді, Вест Вірджінія, закон про примусову працю, знайде здаєть ся примінене і в инших стейтах. Із Сієтл, Вашінґтон, доносять, що тамошні властителї грозять страйкуючим робітникам арештами. Страйкери, без огляду, яка є причина страйку, будуть уважати ся за зрадників держави і нїмецьких аґентів.

Три місцї арешту за пророковане страйку.

Самуїл Рек і Йосиф Гроховский у Вірджінії, Мінн., дістали по три місяцї арешту за се, що казали, що в місті вибухне страйк і буде тривати 10 днїв яко демонстрація проти арештованя промислових робітників сьвіта, і за се, що розкидали летючки, на яких було написано: „Жадаємо поліпшеня робітничих услівий!"

Американська женщина, замужна за чужинцем, тратить право голосу.

Нюйорський судовий прокуратор заявив, що женщина, яка є горожанкою Злучених Держав, а котрої муж не є горожанином, тратить право голосу при виборах. Хоч се є трохи несправедливо, заявив сам прокуратор, однак такого поступованя вимагає конечність. — Панна Джєнета Ранкін з Монтани, членица державного конґресу, внесла проєкт, аби Американкам, які вийдуть заміж за чужинців, не відбирати права голосу, на що конґрес правдоподібно не згодить ся.

Вибір нового сенатора з Ню Джерзи.

Опорожнене в державнім конґресї місце по смерти сенатора Вілїяма Гюза з Ню Джерзи починаєть ся тепер боротьба між двома партіями: демократичною і републиканською. Президент Вілсон хотїв би вибрати сенатора з демократичної партії, бо сам він належить до сеї партії. З приводу того президент приготовляєть ся виголосити кілька аґітаційних промов. Доси ходять непотверджені ще слухи, що кандидатом на сенатора з демократичної партії буде Йосиф Тумултї, тепер приватний секретар, президента Вілсона. Йосиф Тумултї походить з Джерзи Сіти, Н. Дж., тому його кандидатура здаєть ся найправдоподібнїйша. З републиканської партії на сенатора буде кандидувати здаєть ся Остін Колґет, мілїонер і властитель фабрики мила і перфум в Джерзи Сіти. Є також поголоски, що нюджерський сойм має перевести ухвалу, даючи ґовернорови право іменувати державного сенатора. Се робить ся в тій цїли, щоби до сенату післати чоловіка з републиканської партії, бо сам ґовернор є републиканином.

Викинули 7 Австрійців з армії.

З табору Коди в Деміґ, Ню Мексіко, доносять, що там звільнено від війска сїмох ненатуралїзованих Австрійців за їх нельояльні висліди супроти тутешного правительства. Вони мали комусь-там сказати, що Австрія таки виграє війну.

Важне для реґістрованих Нюйорчан.

Директор асентирункової комісії в Ню Йорку заявив, що кождий реґістрований має 20 днїв часу, щоби міг апелювати до комісії о зміну військової кляси. То значить: коли хто одержить картку з повідомленем, що його приділяєть ся до першої кляси, а він не хоче належати до сеї кляси, то від дня одержаня картки має ще 20 днїв часу апелювати о зміну кляси. По 20 днях справа пропала. Апелювати треба у своїм військовім бордї. — Се відносить ся лише до мешканців міста Ню Йорку.

Зелїзничники жадають 500 мілїонів долярів більше платнї.

Зелїзнича комісія одержала письменне домаганє зелїзничих робітників о 40% підвищки, або иншими словами: о 500,000.000 долярів річно більше нїж доси.

Правительство зверне зелїзниці в рік по війнї.

Міжстейтова промисловоторговельна комісія сенату 7 голосами проти 6 рішила, що в рік по війнї правительство має звернути зелїзницї назад під заряд і контролю давних властителїв.

Шікаґо за прогібіцією.

Делеґація женщин вручила шікаґовському посадникови просьбу, підписану 143.000 особами, щоби в місті заборонити виробляти, продавати і уживати алькоголїчні напитки.

Голосоване над прогібіцією в Ню Йорку.

Тому, що справи прогібіції в нюйорськім стейтї сойм не може нїяк полагодити, рішено сю справу дати під загальне голосоване виборців в стейтї. Голосоване відбудеть ся правдоподібно аж в падолистї 1919 року.

Тексас дальше „мокрий".

Підчас загального голосованя над прогібіцією в стейтї Тексас проти прогібіції впало 341 голосів більше. Тексас отже остає надальше „мокрим".

Загальна позичка Злучених Держав алїянтам.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on February 4, 1918 as required by the Act of October 6, 1917.)

Міністерство фінансів рішило виплатити в лютім нову позичку Великій Британії в сумі 210,000,000 долярів. З виплаченем сеї суми загальна позичка Злучених Держав для алїянтів буде виносити 4,525.000.000 долярів.

99 лїт арешту за убийство.

Суд у Вілїнґ, В. Вірджінія, заслав панну Марію Андерсон на 99 лїт до вязниці за убийство Джєйни Фостер. Марія Андерсон убила Джєйну Фостер у своїм домі, коли Джєйна прийшла до Марії шукати за своїм чоловіком. Марія поповнила убийство із зависти, бо любила, здаєть ся, чоловіка Джєйни.

Адоптовану дитину треба доглядати.

Нюйорський суд видав заяву, що родина, яка адоптувала дитину (значить — приняла чужу дитину за свою), є відвічальна за сю дитину. З приводу сього суд заслав полїсмена Джорджа Декера на два місяцї тяжких робіт за се, що його адоптовану дитину знайдено легко убрану на улїци. 8-лїтна дївчинка Анна зізнала в суді, що Декер і його жінка сварили на неї, а навіть били її, а відтак викинули за двері. Се було перед Різдвяними святами, підчас сильних морозів.

Зміна назви села в Огайо.

На просьбу 784 горожан, мешканців села Ню Берлїн, Огайо, власти рішили змінити назву сього села на Норт Кантон.

38 лїчовань в Злучених Державах за 1917 рік.

Урядова статистика виказує, що за 1917 рік в Злучених Державах злїчовано 38 осіб. З того 36 осіб чорних, а 2 особи білі; а з того 37 мущин, а 1 женщина. Причини злїчованя були отсї: за насилуванє і убийство женщини — 1 білий і 6 чорних; за страйк — 1 білий (в Арізонї); за заваду в цїли насилуваня женщини — 5 чорних; за убийство — 3 чорних; за убийство судового урядника — 1 чорний; за спротивленє уступити ся білому з дороги — 2 чорних (1 женщина і 1 мущина); за перевиранє білому в розмові — 2 чорних; за вступленє до жіночого мешканя — 2 чорних; за раненє судового урядника — 1 чорний; за побитє жінки — 1 чорний; за крадїж плаща в білого — 1 чорний; за любовні зносини з нареченою иншого чорного — 1 чорний; за убийство білого підчас сварки — 1 чорний; за случайне убийство дитини підчас їзди автомобілем — 1 чорний; за неробство — 1 чорний; за раненє і зрабованє білого — 1 чорний; за напад на судового урядника — 1 чорний; за спротивленє супроти війни — 1 чорний; за словну зневагу дївчини — 1 чорний; за написанє ганебного листа — 1 чорний. Стейти, в котрих наступили повисші злїчованя, є:

Джорджія	6
Тексас	6
Луїзіяна	5
Алябама	4
Арканзо	4
Тенесі	3
Кентоки	2
Арізона	1
Вайоминґ	1
Вірджінія	1
Місісіпі	1
Монтана	1
Оклагома	1
Саут Каролайна	1
Фльорида	1

Знайдено новонароджену дитину під дверми.

Під дверми дому ч. 152 Морнінґсайд свеню, в Ню Йорку, найдено минувшого тижня 1-місячну дитину, дївчину. При нїй найдено отсе письмо: „Ся дитина вродила ся із шлюбних родичів, які є інтелїґентними. Добрі люди візьмуть її в свою опіку. Її імя Марійка. Доглядайте її, щоб я, коли лекше мені буде, могла зголосити ся по неї. Я відплачу ся; так хоче Бог. — Її нещаслива матїр". Дитину забрано до шпиталю.

Сїм разів розвела ся; кождий раз з нешим вінчала ся, а вкінци вийшла знова за першого чоловіка.

В Соліван, Інд., жиє Саманта Белле Беннетт, яка вже 8 разів звінчала ся, а 7 разів розвела ся. Свого семого мужа вона замордувала, за що просиділа два роки в арештї. Тепер вона вийшла з арешту і знова звінчала ся зі своїм першим мужем, який видав ся їй найвірнїйшим. Вона числить тепер 37 лїт житя.

Помер найсильнїйший силачборець.

В суботу (2. лютого 1918 р.) в Абінґтон, Масс., помер наглою смертию Джан Л. Соливан, найсильнїйший в сьвітї силачборець. Соливан одержав був уже титул чемпіона.

ЗАГАЛЬНІ ВІСТИ.

Ленін і Троцький засуджені на смерть.

Товариство російських терористів у Црїху (Швайцарія) ухвалило резолюцію, що Николай Ленін, російський премієр, і Лейба Бронштайн (Троцький), російс. міністер заграничних справ, та двайцять инших большевиків є засуджені на смерть. Сей вирок видали женщини, і творять се товариство.

Лише незалежима Польща — каже Ґломбінський.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on February 4, 1918 as required by the Act of October 6, 1917.)

Др. Станислав Ґломбінський, провідник галицьких вшехполяків, вніс в австрійськім парляментї отсю резолюцію:

„Поляки шукають мир, який спитає на стоїть, з такимсамим вдоволенєм, як представники инших національностий на сїй палатї, бо Поляки ці всїх національностий найбільше потерпіли з сїй війнї. Вся територія Польщі є образом боротьби і знищення. Поляки мусїли дати жовнїрів до обох воюючих груп. Мимотого Поляки не будуть вдоволені миром за всяку цїну. Вони не будуть вдоволені жадним миром, який не відкриє Польщі, включаючи всї її прикі части. Задовнєсї Польщі ми домагаємо ся не лише в інтересї тривалого мира, але також в інтересї Европи і в інтересї загальної цивілїзації. Задачею політики є прочистити дорогу і дужки для зреалїзованя сього польського ідеалу, який є зарадом сьвітовим ідеалом. У відбудованю польської держави, вільної, сильної і незалежимої, шідне з державними правами, лежить найлїпше забезпеченє границь всїх сусїдних держав. Се забезпеченє буде сильнїйше і певнїйше нїж якнебудь анексія або укріплене границь".

„Независима Польща".

В нїмецькім календари Ґота на 1918 рік під мапою Польщі є написано: „Независиме (від Росії) королївство Польща".

Нїмцї скуповують голяндські гроші.

Нїмцї взяли ся тепер скуповувати голяндські мідяні і нікльові монети. З обігу пропало їх вже так богато, що вже дасть ся відчувати великий брак. За 100 голяндських мідяних 1-центових монет Нїмцї платять шість марок, а за 100 нікльових 5-центових монет платять двайцять марок.

Дорожня в Нїмеччинї; фунт хлїба коштує 10 марок, а фунт цукру 20 марок.

З Атен (Греція) доносять урядово до Вашінґтону, що фунт хлїба коштує тепер в Нїмеччинї. 10 марок, а фунт цукру 20 марок. Таку заяву мав зложити один нїмецький летун, який разом з літаком здезертирував до Греції.

Нїмеччина заіменувала ґубернатора для кольонїй.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on February 4, 1918 as required by the Act of October 6, 1917.)

Нїмецький цїсар заіменував свого приватного дорадника Ґабера ґубернатором нїмецької кольонїї Нова Ґвінея.

Нова Ґвінея, се остров на Тихім океанї на північ від Австралії, подїлений між три держави: Голяндію, Анґлію і Нїмеччину. Нїмецька часть має 68.785 квадратових миль простору; населенє числить около 75.000 душ.

Нїмцї надають італїйським містам нїмецькі назви.

Австрійські і нїмецькі команди в занятій части Італії надають тамошним містам нові назви. І так: Удїнє названо Вільдєн; Пальмановa — Ґірдалєтаґс; Чівідалє — Сібідаль; Джємона — Ґемон; Манцано — Вільнопарт; Кастельнуово — Наттаваз; Удінєссе — Мавш; Кодроїпо — Ґрадуп; Рівіно — Осляр; Толмєццо — Шеафельд. Ріку Тімаво названо Ішельбанґ.

Брак паші в Анґлії.

В Анґлії дав ся в останних часах відчути так великий брак паші, що міністер рільництва зарядив, аби дїйні корови і роджучі коні виділяти окремо зпоміж иншої худоби і лише їм достарчати нормальну скількість паші.

Пиво замісць гербати в Анґлії.

В Анґлії дав ся відчути так великий брак гербати, що у многих каварнях, готелях і реставраціях замісць гербати дають пиво.

Ватикан виготовляє „Білу Книгу".

Ватикан, осідок папи римського, виготовляє так звану „Білу Книгу", в якій будуть містити ся дипльоматичні документи від початку війни.

Число страчених норвежських моряків протягом війни.

Урядовий звіт норвежського правительства оповіщає, що протягом війни потонуло разом з кораблями 5.000 норвежських моряків.

Читайте українські книжки і ґазети бо часто читане буде до просьбіти, а просьбіта — се сила. — Лишіть по кінци книжок до друкарнї „Свободи".

ПЕРЕПИСКА РЕДАКЦІЇ.

І. О., Смітгон, Па. — Гроші до збораючого повіту в Галичинї не дійдуть.

Заява.

В 12-тім числї „Свободи", з дня 29. січня б. р., була оголошена програма концерту, котрий устроюєть ся заходом пані Гриневецької. На велике здивоване я побачив в програмі своє імя (точка 3-та „Чигирин", Шевченко, відділяємує п. Гр. Кривовяз). Отсим заявляю, що я нїколи до хору пані Гриневецької не належав і не належу, і участи в концертї (колиб такий мав відбути ся) не беру і не знаю, чи такий концерт мається сьвідбути. А що такі Косьцюшка при улицях Мілявокі і Полайна нема, і нема взагалї жадної галї, і ще дещо з тої програми, то се позволяє менї догадувати ся, що я впав жертвою якоїсь злобної руки, як також впав жертвою і дїйсний комітет (коли такий є) концерту, на чолї з панею Гриневецькою. Видко, що в тім має хтось якийсь інтерес.

Григорій Кривоваз,
1856 Chicago Ave., Chicago, Ill.

Від адміністрації „Свободи". Дотичну програму з просьбою о поміщенє прислав нам дня 25. січня б. р. п. Іван Мотлюк.

Календар Штіфа Табачнюка

Штіфр Табачнюк, „галїціян", який довгий час працював на фармах та робив „троблї" „галїцїянскиї" фармерам в Канадї, повернув до „Манітеґу" і видав там свій календар. Календар має 208 сторін друку, богато ілюстрований; богато сьмішного і цікавого матеріялу. Се здаєть ся перший календар в цїлій Америцї, який в дїйсности заслугує собі на назву гумористичного календаря. Хто хоче мати веселість у своїй хатї і добре насьміяти ся, той повинен зараз замовити собі сей календар, посилаючи 50 центів на адресу:

AMERICAN UKRAINIAN EXCHANGE
52a East 6th Street, New York City.

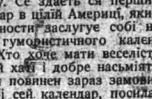

ТАРМО порадимо як устрити з лиця: волосє, дьвоєв, прищі, веснянки і вугри; як дістати гуцре, полискуюче волосє на голові; білу шию і руки; повний і округлий бюст. ПИШІТЬ сейчас що Вам бракує; зверніть ся до нас, як до приятеля і дістанете задовольну відповідь. МУЛЬПІНЇ— Ви також зверніть ся до нас, бо чисте лице, густа чуприна роблять і старшого молодшим. Завучіть марку і адресуйте: 15—

THE SPARROW CHEMICAL CO.,
196 E. Fourth St., R-6,
NEW YORK, N. Y.

Через довгі роки, українські робітники (самі мущини) приходили до мого приватного офісу.

Я є спеціяліст від всїх особистих недуг, як напр. гемороїди і т. п. Хронічні недуги (у мущин), недуги нирок, пузиря, мізура і других органів. Нові або старі випадки. Не ждіть. Курацїя в офісї д-ра Брайна з умірковаиих цїнах. Д-р Брайн сам говорить по українськи. Приїдіть вперше до мене, і заощадите час, гроші і терпінє. 30 ЛІТ ДОСЬВІДУ. „Практика удосконалює".

ЛИШЕ МУЩИНИ. При першій візитї Др. Брайн може пояснити Вам, як можете бути вилїчені а можливо найкоротшім часї, а також скаже Вам цїну.

В моїм офісї говорить се також Вашою мовою. Моя адреса:

Dr. BRYAN, 333 East 17th Street, NEW YORK CITY.
(близько 2-ої авенї)

Офіс отворений: від 9. рано до 8. вечер., в недїлї від 9. до 1. в полудне.

ЗАПЛАТИТЕ КОЛИ ВИЛЇЧИТЕСЬ З НЕДУГ КРОВНИХ АБО НЕРВОВИХ.

Офіс оснований понад 35 лїт. Ні лїчимо нїчого иншого. Уживаємо найновійші електричні лїчничі і сьвітлї. Ми єсьмо знані і наші пацієнти сьвідчать і говорять лїчить сь без операції! І болю. Ревматизм і всї недуги крови і нервів, без огляду як старі і тяжкі скорше лїчить ся при можливо найменьших видатках. 104—
Не подумайте над сим! Ні один доляр заплати, як Ви зістанете вилїчені. — Годинн урядові від 10. до 5. У вівторки і суботи від 10. до 8. В недїлї від 10. до 1.
(Близько 75-ої улиці).

HEIDELBERG TREATMENT, 1058 Lexington Ave., NEW YORK CITY.

ФІЛЯДЕЛЬФІЙСЬКИЙ СПЕЦІЯЛІСТ ДЛЯ МУЩИН І ЖЕНЩИН.

Доктор Васерман, який лїчить успішно хороби жолудка, легких, серця, утроби і нирок, ревматизм і всї недуги крови і скіри вилїчить в як найкоротшім часї так, що не потребуєте переривати своєї роботи.

Його офіс має нову машинерію до бадання і лїчення недуги. Він також уживає X-RAY машини яка є необхідна для лїкаря. Перша візита є у него за дармо тому, щоби переконати ся, чи можна вилїчити чи нї, позаяк невилїчимої недуги він не бере лїчити. 106—

Doctor WASSERMAN, 1835 ARCH STREET, PHILADELPHIA, PA.

Офісові годинн від 9. рано до 8. вечер. В недїлї від 10. рано до 2. попол. Говорить ся особисто, до почтови не пічу. Можете говорити по українськи.

ПІД РОЗВАГУ УКРАЇНЦЯМ.

При повороті до краю і тут в Америці нема лїпшого ремесла від автомобільного. Наша школа видала 8.000 лох, на уладженє своєї школи. Нові машини. Хто навчить ся цьим корнуцьки, той стане добрим шофером. Підчитесь по ночі часи. Знаєте, що наша школа лїпша від других щодо її уладженя. Ми ухвалюємо у Вашій мові. У нас є денні і вечірні курси. Можете платити тижнево. Зайдіть або пишіть до другої школи, найдіть і порадьте сь з нами. ЗАПИСУЙТЕСЬ ДО ШКОЛИ ЩЕ НИНІ. 106-24

ARENA AUTO SCHOOL, 146 W. 56th St., NEW YORK, N. Y.

ХОРІ ЛЮДИ!

ЗАВДЯКИ ВАШІЙ НЕДУЗІ, ЧИ НЕ СТРАТИЛИ ВИ ТЕРПЕЛИВОСТИ,

З дня на день з року на рік відаю лїкарскі услуги Українцям. Представте собі сьвіжих хорих я уже вилїчив та сьвіжих хорих я упримляю житє. Коли Вам житє надоїло задля прогбуваня лїкарстви і коли вичерпаєте ще Ваш стан здоровя стало погіршуєть, стратьтесь сейчас звернутись до

Dr. LEONARD LANDES

Він Вам щиновно дарок порадить, що Вам робити, аби Ваше житє охоронити і поясниш Вам з чиєї недуги. Ту уже чрез 20 лїт з Ваш стан здоровя стало погіршуєть, стратьтесь сейчас звернутись до

Він Вам щиновно дарок порадить, що Вам робити, аби Ваше житє охоронити і поясниш Вам з чиєї недуги. Ту уже чрез 20 лїт з Ваш стан здоровя стало погіршуєть, стратьтесь сейчас звернутись до

Поступи нової і первої лїчи на помочи електричних апаратів і „X лучів", через які переглядаю Ваші внутренности. Не кождий лїкар послїдні ті апарати, дїйстно, що зовсїм дуже дорогі. Не відкладайте на завтра а сейчас приходіть до зимного всїм

Dr. Landes, 140 East 22nd Street (межи Lexington & 3rd Ave.), New York.

Telephone Gramercy 3823

Годинн приняти: від 10. рано до 8. вечер. В недїлї від 10. рано до 2. попол.